

Пријоморске новине

БУДВА, 31. ЈУЛА 1998. ГОДИНЕ
ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXVII • БРОЈ 428.

ШОРОМ ШАЈКЕ

У нашем књижевном шору ништа се није било промијено: ни лажни затрљаји, ни клановски обичаји. Они су постали традиција, а не остварење наше самобитности која се уочава код једног броја увијек тих исцена присућених на књижевним манифестацијама, у тој ствари свим облицима књижевне власти. Ти прозелити једне коњуктурне занимације домоћили су се повратне викенг - карте и за будванска културна (књижевна) дешавања. На њих долазе као на вршне забаве.

Да са обавезама због којих су тако често у нашем граду имају штаман штолико везе колико је то Марица Перова имала са оним пословично кривим... шором, говори и посљедња, ћеши ћо реду, књижевна најрада Стеван Мишров Љубиша. Припадају значајном мађарском писцу Ђерђу Конраду, али нијесам сијуран да је жири баш "убио" десетку у ценишар. Таквих и сличних могућности било је и на другим странама. Одлучујући се за Конрада жири се, убијећен сам, руководио и чињеницом да Мађарска нема море. Уколико, ипак, ова чињеница није била пресудна, најрада је, с ништа мање естетске заснованости, моћла припади, рецимо, албанском писцу Исмаилу Кадареу. Њему иде у прилог чињеница што припада народу којег смо до недавно сматрали браћским.

Ношен жељом да Љубишу ћо сваку цијену начини интеринационалним писцем, жирије и Љубиши и Конраду објесио о врати као ћу канцу - побожје да Љубиша прослави Конрада, а тежећи, у ствари, обрнућо. Није чак ни фер, ни достојно, као кандидат за најраду пријејаш штолико значајних домаћих књижевних имена (Миодраг Павловић, Стеван Раичковић, Александар Тишима, Бошко Петровић, Светлана Велмар Јанковић, Јован Христић), а даши је једном стварицу. Али када у жирију сједи неко ко је даровит и угледан као Иван Нетришорац, паметан и значајан као Михаило Панић, луцидан и мудар као Гојко Божовић, онда се не треба чудити оваквом кључу.

Лично, клановски су пофронићени у жирију Љубишине најраде, сви осим једног, људи изван Црне Горе: Марко Недић, Михаило Панић и Гојко Божовић из Београда, Иван Нетришорац из Новој Сада, Ново Вуковић из Никшића. И не само у жирију, него када је и о најрађеним ријечима црногорски писци немају шансу: сваке године, осим ове, најрада је ошишала - у Београд. Наравно, сви њени лауреати су значајни писци, достојни њеног признања, али сам сијуран да их је исто штолико моћло бити и из Црне Горе.

И поред свих својих клановских, а не естетских, посебности, жири би могао да има на уму да је Љубиши ипак црногорски писац, да је Црногорац, а не Црношорац. И да с исти штолико сјај и угледа његовом најрадом може, и треба, да се закиши и по неки писац из Црне Горе. Изледа, ипак, да овданини писци не спадају у бриге жирија.

(Нетри)шором наше књижевности свакојаке шајке, а ћо мору чезе... У њима нам долазе на фешти и главну ријеч воде неки самоујерени, много важни, бркани младићи појтући Михаила Панића који из цећа године изношених комбинезон-фармерица вади згужвану хартију и чита образложење жирија. Уз њега је млађахни и све перспективнији Гојко Божовић, већ неколико година фактор и са Трећим јесеника. Па Иван Нетришорац који је, ево, Љубиши учинио посебну част што је приступао да буде у жирију за његову најраду и тако славу старој писцији пронио и изван нашеј књижевног (нетри)шора.

Бошко БОГЕТИЋ

СВЕЧАНО ОТВОРЕН XII ФЕСТИВАЛ ГРАД-ТЕАТАР

БУДВАНСКА ЈЕТЊА СНОВИЋЕЊА

• Дванаести фестивал Град-театар свечано отворен 1. јула на Тргу будванских сликара, каменој позорници између градских бедема, хотела „Авала“ и „Могрен“. Свечаном отварању фестивала који ће, као и претходних 11 година, трајати 50 дана, од 1. јула до 20. августа, присуствовали предсједник Републике Црне Горе Мило Ђукановић, потпредсједник Скупштине РЦГ Предраг Поповић, потпредсједник Владе РЦГ Предраг Дреџун, министри у републичкој влади проф. др Слободан Благојевић, проф. др Слободан Томовић, Јусуф Каламперовић, Будимир Дубац и Иво Арменко, предсједник Општине Будва Раде Грегорић, директор Народног позоришта из Београда Небојша Брадић, и многи други гости, културни и јавни радници

(Стране 3, 12. и 13.)

Предсједник Црне Горе Мило Ђукановић и предсједник Општине Будва Раде Грегорић на отварању фестивала

ПРОМЈЕНА НА ЧЕЛУ ХТП „БУДВАНСКА РИВИЈЕРА“

СТРАНА 3.

ИЗАБРАНА НОВА РЕПУБЛИЧКА ВЛАДА

СТРАНА 3.

ЈОШ 40 ЛИТАРА ВОДЕ У СЕКУНДИ

СТРАНА 4.

ДИНАР ЗА УРЕЂЕЊЕ ПАРКИНГА

СТРАНА 4.

AQUAMARK
www.aquamark.cg.yu
PRESENTACIJA
BUDVE
www.budva.cg.yu

АКТУЕЛНОСТИ

ДЕЛЕГАЦИЈА ОЕБС-А НА СВЕТОМ СТЕФАНУ

ПИТАЊА ОД МЕЂУСОБНОГ ИНТЕРЕСА

• Предсједник Скупштине Црне Горе Светозар Маровић пријео 20. јула на Светом Стефану делегацију ОЕБС-а која је боравила у дводневној посјети Црној Гори. Послије разговора одржана заједничка конференција за новинаре.

Први пут сваког сукоба:

СВЕТОЗАР МАРОВИЋ

Предсједник Скупштине Црне Горе Светозар Маровић изразио је задовољство због сусрета са мисијом ОЕБС-а и досадашњом сарадњом, потврдивши да је истакао, у организовању и помоћи одржавања предсједничких и демократских парламентарних избора у Црној Гори. Маровић је том приликом изразио ујверење, да ће се ти односи и даље развијати и унапређивати у интересу развоја демократије, слобода и људских права у Црној Гори.

- Искористио сам прилику, да поновим ставове Црне Горе у вези са Косовом који су остали непромијењени од почетка избијања кризе. Били smo и остали против сваког сукоба, насиља и било којег облика тероризма и репресије, а у корист дијалога коме ће текућа мисија ОЕБС-а, надам се, помоћи. Вјерјем - нагласио је Маровић - да нико више нема

дилеме у овој земљи, па ни предсједник СРЈ, као на Косову треба наћи неки облик политичке аутономије и политичког рјешења. Зато треба што прије створити услове да се зауставе они који ходе рат и који одударају од политичког рјешавања проблема.

Амбасадор у Министарству иностраних послова Италије Марио Сика том приликом је у име делегације ОЕБС-а ракао да је циљ мисије да донесу оцјену о читавом низу питања који су од међусобног интереса. Једно од тих питања је и криза на Косову. Друго поље интересовања обухвата питања демократизације у Југославији, као и остваривање права мањина. ОЕБС је спреман да по свим овим питањима пружи помоћ Југославији, и припреми посјету Филипеа Гонзалеса у својству специјалног изасланника предсједавајућег ОЕБС-а, као и да изнова размотрити поново упућивање дугорочних мисија које су до 1993. године постојале на Косову у Санџаку и Војводини.

Са делегацијом ОЕБС-а тог дана на Светом Стефану су разговарали предсједници Републике Црне Горе Мило Ђукановић, предсједник републичке владе Филип Вујановић, министар унутрашњих послова Црне Горе Вукашин Марашић и предсједник Црногорског хелсиншког комитета Слободан Франовић.

Р.Павићевић

ИЗАБРАНА НОВА РЕПУБЛИЧКА ВЛАДА

НОВИ МИНИСТАР ТУРИЗМА ВЛАДО МИТРОВИЋ

У новој Влади Републике Црне Горе премијера Филипа Вујановића, коју је црногорски парламент изабрао 16. јула, министар туризма је Владо Митровић, дугогодишњи туристички посленик из нашег краја. Нови црногорски министар туризма је у својој богатој каријери туристичког руководиоца био и директор ХТП „Свети Стефан”, у вријеме када је „светац” добио „Златну јабуку” - велико признање свјетске организације туристичких новинара и писаца, комерцијални директор ХТП „Монтенегротурист”, директор „Југотурса” у Риму и Бриселу, а прије министарске почео је као специјални савјетник „Југотурса” са сједиштем у

Бојаја каријера штурмашког

руководиоца:

ВЛАДО МИТРОВИЋ

Будви. Владо Митровић је рођен 1935. године, по

занимању је дипломирани правник, говори енглески, француски и италијански језик. Митровић је и предсједник Програмског одбора ЈП „Информативни центар“.

Поред Владе Митровића у новој републичкој влади су и два наша суграђанина, који су и досад били у кабинету премијера Вујановића: Милутин Лалић, потпредсједник Владе без портфела, и Бранко Перовић, министар иностраних послова.

СВЕЧАНО ОТВОРЕН XII ФЕСТИВАЛ ГРАД-ТЕАТАР

ПОЧЕТАК ПОЗОРИШНОГ РИТУАЛА

Овогодишњи фестивал је отворен представном „Етно циркус“ коју је у режији Ање Суше и Дарјана Михајловића извела београдска група „Торпедо“ састављена од врсних младих глумаца и музичара. Ова група је досад, иначе, учествовала на више фестивала у земљи и иностранству, а биће представљена видео спотом и на југословенском павиљону у Португалу током изложбе ЕХПО 1998.

Ликовни програм овогодишњег Град-театра почео је изложбом слика и цртежа Јована Ивановића који се у галерији „Санта Марија“ представио са 14 слика и цртежа из медитеранског циклуса, насталих у последњих десет година. Изложбу нашег суграђанина, која је услиједила послије запажених прошлогодишњих изложби у Будви, Котору и Подгорици, отворио је књижевник Чедо Ву-

ковић. Концертом за два бубњара и удараљке „Од концерта до хепенинга“ на Цитадели, у коме су учествовали глумци Богдан Диклић и Бранислав Зеремски, музичари Драгољуб Ђуричић, Урош Шећеров и Лав Братуша и пјевачи, почео је музички фестивала Град-театар и, истовремено, завршено свечано отварање ове културне манифестације која већ годинама обиљежава љето у Будви и на Црногорском приморју.

Дан касније, 2. јула на тргу између цркава у Старом граду, почео је у Трг пјесника. По традицији, отворио га је прошлогодишњи добитник награде „Стефан Митров Љубишић“, а ове године то је био Јубомир Симовић, ствараљац у и више жанрова, а најпознатији као пјесник и драмски писац. Он се поклоницima пјесничке ријечи обратио својом бесједом и читањем дијелova из књиге „Видик на две воде“, која му је као добитнику награде „Стефан Митров Љубишић“ недавно изашла из штампе у издању Град-театра и „Октои-ха“. О књижевном дјелу Јубомира Симовића говорио је критичар Саша Радојчић. У складу с мотом Града-театра, Његошевим „Свијет је позориште смијешно...“, овогодишњи фестивал ће својом селекцијом програма, по ријечима Браниславе Лијешевић, директора Град-театра, бити и водич кроз забивање разних раздобља, путевима позоришног ритуала и мита до облика савременог човјековог изражавања, а сви облици програма, увијени у пропозитивни амбијент будванског летњег сеновијења, биће дио тог свијета.

Први дио фестивала Град-театар је, на одређени начин, и загријавање пред други дио, од краја јула до 20. августа, када ће публика на будванској каменој позорници видjetи и три премијере: „Каролину Нојбер“ Небојше Ромчевића у режији Никите Миливојевића, „Монтенегрине“ Радмиле Војводић и „Леонса и Лену“ Георгија Бихнера у режији Дејана Мијача.

В.М.С

Предсједник Републике Мило Ђукановић са супружом на отварању фестивала

СУСПРЕТ НА ИЗЛОЖБИ: Предсједник Републике Мило Ђукановић и књижевник Чедо Вуковић

ПРОМЈЕНА НА ЧЕЛУ ХТП „БУДВАНСКА РИВИЈЕРА“ АД

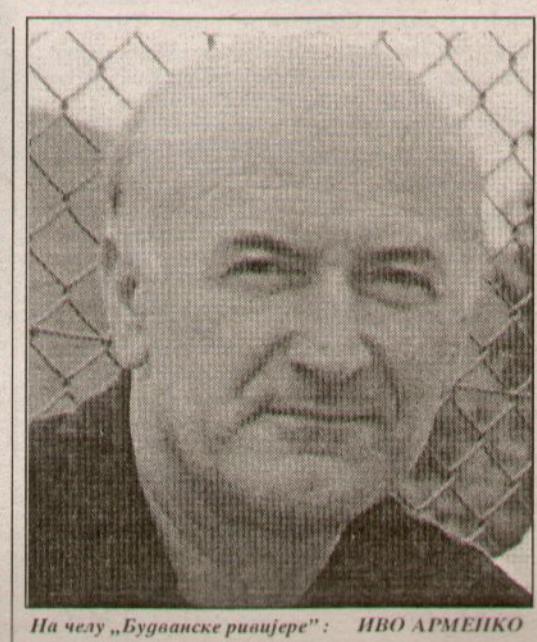
НОВИ ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР ИВО АРМЕНКО

Управни одбор ХТП „Будванска ривијера“ АД, на сједници одржаној 11. јула разријешио је дужности досадашњег генералног директора Ђорђија Приболовића на лични захтјев због, како је образложио, његове одлуке да будуће професионално обавља послове републичког посланика.

Одлуком Управног одбора за новог генералног директора ХТП „Будванска ривијера“ АД именован је Иво Арменко, досадашњи министар туризма у Влади Републике Црне Горе.

Арменко је досад био и предсједник управног одбора „Будванске ри-

вијере“ па је, због неспојивости функција, дошло до промјене у управном одбору. За новог предсједника управног одбора изабран је Светозар Маровић, а уместо Ива Арменка изабраће се нови члан управног одбора.

На челу „Будванске ривијере“: ИВО АРМЕНКО

АКТУЕЛНОСТИ

ПРЕДСТАВЉЕН ПРОЈЕКАТ ГЕНЕРАЛНОГ РЈЕШЕЊА ВОДОВОДНОГ И ДИСТРИБУЦИОНОГ СИСТЕМА У НАШОЈ ОПШТИНИ

ЦИЉ - БОЉЕ ВОДОСНАБДИЈЕВАЊЕ

- Пројекат предвиђа побољшање водоснабдевања до завршетка регионалног водовода и повезивање та два система
- Приоритет у овој години - санација губитака на водоводној мрежи
- По садашњим цијенама пројекат који треба да се по фазама реализује до 2021. године „тежак“ 48.833.000 динара

У Будви је 18. јуна одржана презентација пројекта Генерално рјешење водоводног дистрибуционог система у нашој општини који је урадило предузеће „Водопројект“ из Београда. Циљ овог пројекта, чији је инвеститор Општина Будва, је да се побољша водоснабдевање на подручју наше општине до завршетка регионалног водовода који ће значити дугорочно и трајније рјешење за читаво Црногорско приморје. С обзиром на велике инвестиције и обим радова регионални водовод неће бити ускоро завршен, па је, посебно имајући у виду љетње несташице воде у појединачним дијеловима наше општине, потребно у што краћем року предузећи мјере како би се постојећи систем оптимално користио. То подразумијева смањење губитка воде, контролу производње и потрошње воде, отклањање ускога грла, одговарајућа повезивања на мрежи, побољшање управљања системом водоснабдевања, како би се максимално користили расположиви изворишни капацитети, ревитализацију опреме у пумпним станицама, бунарима, рационализацију потрошње воде, тарифни систем наплате итд. зато је, по рјечима мр. Зорана Пантића директора „Водопројекта“, један

издвојеним фазама градње система. Наша општина се снабдијева водом са четири изворишта чија је минимална издашност 250 литара у секунди, а током кишног периода 420-450 литара у секунди (Ријека Режевића 50-150, Буљарица 20-40, Подгорска врела 150-230 и Лозница 6-25), мада је коришћено максималних количина ограничено капацитетом цјевовода и пумпних станица. Већи дио воде до потрошача долази преко пумпних станица, а у појединим насељима, на већој надморској висини, постоје посебна хидрофорска постројења. Неравноточна потрошња воде се изравњава преко седам резервоара укупне запремине 3900 кубних метара.

Водоводни систем Будве и сама дистрибутивна мрежа се развијала углавном са постаром потребом за водом до које је долазило изградњом дјелова насеља и туристичких комплекса. Пројектирано оптерећење мреже је изнад европског просјека из чега

на основу проучавања расположиве документације, извршених мјеренja протока, детекције губитака воде, обиласка објекта и обављених разговора с представницима „Водовода“, аутори пројекта су предложили приоритетне задатке за реконструкцију и доградњу водоводног система Будве у 1998. и до 2000. године. Предвиђени су, такође, и послови које би по фазама требало урадити до 2011. односно 2021. године.

Приоритетни задаци за 1998. годину на дистрибуционој мрежи су санација губитака (42 квадратних метара на цјевоводу и 31 квадрат на опреми), санација губитака и

електро опрему за аутоматски рад пумпи на ниво воде у прекидној комори Режевићи, реконструисати постојећи објекат пумпне станице и санирати каптажу. У Лозници треба набавити и хитно уградити хлорну опрему, а у Буљарици осим испирања постојећих бунара треба уградити пумпни агрегат са пратећом опремом у други бунар. У црној станици Подгора треба испитати постојећи пумпни агрегат, набавити још један пумпни агрегат, ревитализовати три постојећа бунара, набавити и уградити противударне посуде и сервисирати постојећу опрему. У Сјенокосу

у периоду до 2011. године треба изградити пумпне станице Топлиш и Бечићи које ће обезбиједити снабдевање водом виших насеља, изградити додатну комору на резервоару Топлиш, доградити резервоар Спас, изградити нове резервоаре Топлиш 2, Крастал у Бечићима, Петровац 1 и Петровац 2. Планирана је и изградња дистрибуционе мреже.

До 2021. године предвиђа се изградња резервоара Буљарица и Лозница и доградња дистрибуционе мреже.

Ово би био најкраћи резиме пројекта Генерално рјешење

ИСТОРИЈАТ

Први објекти водоводног система Будве изграђени су 1908-1909. године када је за потребе Старог града каптиран извор Топлиш. Издашност извора је била око један литар у секунди, изграђен је резервоар запремине 100 кубних метара, а довод у дужини од два километра је изведен од челичних пречника 60 милиметара.

Око 1910. је каптажом извора Вруља изграђен водовод у Петровцу, крајем тридесетих година је изграђена каптажа Ријека Режевића и цјевовод до Милочера. 1984. је изграђен водовод „Пиратац“ од овог извора до Будве, 1958-1960. у Режевићима се гради прекидна комора и вода из овог изворишта транспортује према Будви. 1967. године је прикључен извор „Лозница“, 1971-1972. са каптира извор „Подгор“ и гради читав систем Подгор-Пржно...

од основних циљева овог пројекта управо идентификација узрока неодговарајућег снабдевања водом у појединим дијеловима општине и предлагање интервенција којима би се свим потрошачима обезбједило редовно водоснабдевање, као и дефинисање дугорочног плана развоја водоводног дистрибуционог система Будве до 2021. године са

смо може закључити да постоји динионце недовољне пропусности воде. Број корисника је, такође, изнад европског просјека што указује на значајну концентрацију потрошача воде у Будви. Цијеви у водоводној мрежи су од метала 15,8% и неметала 84,2% од чега чак 68,1% отпада на азбесто-цементне цијеви, што је један од основних узрока изузетно великих

рационализација потрошње код великих потрошача, сервисирање или замјена вентила на испустима и ваздушним вентила, редовни обилазак свих шахтова са поправкама свих мјesta где цури вода, идентификација дивљих потрошача и њихово искључивање са водоводом... На свим резервоарима треба уградити пловке на доводу воде, у прекидној комори „Режевићи“ треба доградити потребну опрему за повећање пропусности ка Будви, око свих резервоара Топлиш и Спас у Будви (код Топлиша се јавља преливање, а код Спаса недовољно пуњење) што је неопходно отклонити одговорајућим превезивањем и изградњом додатних магистралних доводних цјевовода.

треба набавити и уградити противударне посуде и набавити резервне пумпне агрегате.

До 2000. године према овом пројекту треба изградити резервоар на Подличацу запремине 3000 кубних метара, замјенити пумпне агрегате у Подгору и Утргу за капацитет од 230 литара у секунди, замјенити постојећи дотрајалу електро опрему у пумпним станицама, изградити и потпуно комплетитиријати два нова бунара у Сјенокосу, изградити нови цјевовод до резервоара Спас, појачати дистрибуциону мрежу према генералном пројекту развоја до 2021. године и изградити потребне објекте за пријем нових количина воде из регионалног водовода.

водоводног дистрибуционог система Будве који у складу са програмом за израду исто времено предвиђа побољшање водоснабдевања и омогућује прикључак на регионални водовод. Вриједност свих радова предвиђених овим пројектом је 48.833.000 динара (предрачун је урађен када је реални однос марке и динара био 1:6,2). Односно, у прву фазу би требало уложити 14.421.000 динара, у другу 20.740.000, а у трећу фазу 13.672.000 динара. По истом предрачуна резервоари би коштили 28.500.000 динара, цјевоводи 12.783.000, а пумпне станице 7.550.000 динара.

В. М. СТАНИШИЋ

И ЗА ОВО ЉЕТО ОБЕЗБИЈЕЂЕНЕ НОВЕ КОЛИЧИНЕ ВОДЕ

**ЈОШ 40 ЛИТАРА
У СЕКУНДИ**

Од 1993. године, када се наша општина суочила са озбиљном несташicom воде у туристичкој сезони, сваке године се ради на побољшању водоснабдевања и обезбеђујују нове количине воде. Тако је и ове године, па је Будванска ривијера „богатија“ за нових 40 литара воде у секунди.

- Холдинг компанија „Меркур“ је из бушотине, бунара код Медитеранског спортског центра обезбеђио 20 литара воде у секунди која је потпуно исправна за пиће. Испитана је у институту у Винчи, утврђен је хлоратор и редовно се хлорише. Радовима на бунарима у Подгори и Буљарију омогућили смо да се из њих сада захвата по пет литара у секунди више него раније, а нових десет литара у секунди добили смо санацијом губитака на водоводној мрежи - каже Стеван Вучетић, директор ЈП „Водовод и канализација“ и напомиње да стално ради на водоводној мрежи како би што

више смањили губитке.

Поред радова на обезбеђењу нових количина воде урађени су нови цјевоводи чиме је побољшано водоснабдевање насеља Господићићи и Бабин до, а више воде, због новог цјевовода и прве станице, овог љета имаће и насеље Лази у коме је због надморске висине честа била несташица воде.

За насеље Блокарица утврђен је нови водовод и нова канализација мрежа, а санацијом резервног преливача на Словенској плажи је решен један од изразитих проблема канализационог система.

В. М. С.

М. КАЛИЧАНИЋ

**„МЕРКУР“
ПРОНАШАО ВОДУ**

Захваљујући компанији „Меркур“ из Будве, метропла црногорског туризма, према тврђима стручњака ове компаније, решени су проблеми у водоснабдевању током овогодишње туристичке сезоне. Наиме, група еминентних стручњака „Меркура“ у сарадњи са надлежним републичким институцијама, након што су добили концесију од Владе Црне Горе, бушењем бунара у близини аутобуске станице и дворане Медитеранског спортског центра, омогућили су, како кажу, 50. литара воде у секунди, које ће прикључењем на постојећу водоводну мрежу, у целости задовољити нарасле потребе за питком водом у Будви током љета.

У „Меркуру“ кажу да су све анализе воде из ових налазишта показале да је вода одличног квалитета и да се без икаквих бојазни може употребљавати за пиће, па је зато вода са бунара ове компаније већ прикључена на градску водоводну мрежу.

Екипе стручњака овеrenomirane компаније ради на истражним радњама и бушењу нових бунара код дворане Медитеранског спортског центра и у близини плаže Јаз, као и у мјесту Мојдех код Херцег Новог.

Р.

АКТУЕЛНОСТИ

ПАШТРОВИЋИ ОБНОВИЛИ ТРАДИЦИЈУ

БАНКАДА НА ДРОБНОМ ПИЈЕСКУ

- Збор Паштровића са свијем народом именовао Банкаду, усвојио Законик и програм рада
- „Ако сте бољи и јачи, Бог је врх свију”
- Додјељивање се повеље „Стефан Штиљановић” „Стефан Митров Љубиша” и годишње награде најбољем ученику и студенту

Видовдан 1998. године бије уписан у историју Паштровића као датум обновљавања вишевјековне традиције - окупљања и зборовања на Дробном пјеску. Тог 28. јуна Паштровићи су донојили Законик Банкаде - Збора Паштровића, именовали чланове Банкаде и усвојили годишњи план рада. Обиљежавање Видовдана почело је литургијама у паштровским манастирима Дуљево, Праксвица, Реже-

дије окупљања Паштровића и рада Банкаде - Збора Паштровића говорили су Симо Арменко и др Мирољав Лукетић, а на почетку рада Збор Паштровића са свијем народом је усвојио извјештај о раду Банкаде и усвојио Законик Банкаде - Збора Паштровића.

Закоником је утврђено да Паштровић, припадници старог српског племена, образују Банкаду - Збор Паштровића са циљем да

осталог Банкада ће утврдити сједиште Банкаде - Збора Паштровића за наредне три године, формирати Суд добрих људи за рјешавање најважнијих животних питања Паштровића, предложити доношење свих аката предвиђених Закоником, именовати канцзијера Банкаде-Збора Паштровића и конзуле Паштровића у

Закоником је, између осталих, утврђено да Банкада установљује два висока признања:

Повељу Стефана Штиљановића за животно дјело и Повељу Стефана Митров Љубиша за успјехе у стваралаштву и за постигнуте разултате у развоју завичаја. Банкада ће, такође, дођељивати дводесет годишње награде за најбољег ученика и студента.

Збор Паштровића са свијем народом је именовано Банкаду, четворицу суђа, двојицу војвода и 12 властела, који су изабрани на посебним зборовима Паштровића. За суђе су именовани Вуко Митровић, Пере Рађеновић, Марко Субић и Милорад-Миша Шољага, за војводе др Мирољав Лукетић и Симо Медиговић, а за властеле Илија Бечић, Нико Ђурашевић, Јово Б. Кажанегра, Нико Калађурђевић, Божко Миковић, Крсто Никланић, Илија Андриловић, Ђуро Вуковић, Андрија Грговић, Видо Зеновић, Вуко Медин и Марко Радовић.

Послиje избора Банкаде збором је предсједавао најстарији суђа Марко Субић, који се у име изабраних свечано обавезао да ће Банкада радити по усвојеном законику и предложио програм рада за наредни једногодишњи период. Између

осталог Банкада ће утврдити сједиште Банкаде - Збора Паштровића за наредне три године, формирати Суд добрих људи за рјешавање најважнијих животних питања Паштровића, предложити доношење свих аката предвиђених Закоником, именовати канцзијера Банкаде-Збора Паштровића и конзуле Паштровића у

Поводом 4. јула, Дане борца, борци и грађани наше општине посветили су спомене код манастира Дуљево, где је 1942. године био штаб Пријомарског батаљона „Стефан Штиљановић”, положили цвијеће и евоцирали успомене на устничке дане. Том приликом говорили су Панто Митровић, првоборац овога краја, и Владмир Станишић, предсједник Општинског одбора СУБНОР-а. Делегације СУБНОР-а Будве, Тивта, Котора и Војске

ОБИЉЕЖЕНИ ЈУЛСКИ ПРАЗНИЦИ

СЈЕЋАЊА
НА ЈУЛСКЕ ВАТРЕ

Јул је мјесец-символ борбе против фашизма и за слободу у нашој земљи, па се 4. јул, дан када је донојета одлука о дизању устанка против окупатора, и 13. јул, дан када се црногорски народ дигао на устанак, у нашој Републици обиљежава свечано и масовно. Поред та два датума у нашој општини се обиљежава и годишњица битке на Брајићима 18. јула, када је нанијет тежак пораз италијанском окупатору. Сјећања на јулске ватре су освјежена и ове године.

Поводом 4. јула, Дане борца, борци и грађани наше општине посветили су спомене код манастира Дуљево, где је 1942. године био штаб Пријомарског батаљона „Стефан Штиљановић”, положили цвијеће и евоцирали успомене на устничке дане. Том приликом говорили су Панто Митровић, првоборац овога краја, и Владimir Станишић, предсједник Општинског одбора СУБНОР-а. Делегације СУБНОР-а Будве, Тивта, Котора и Војске

Југославије, и породице погинулих подложили су 9. јула вијенце и цвијеће у Мрчевцу код Тивта, мјесту где је 1942. године погинуо и народни херој Нико Анђој.

На Челобруду је 12. јула одржано традиционално партизанско вече. Говорили су првоборац Илија Н. Митровић и Владмир Станишић, а изведен је и пригодни културно-умјетнички програм који је припремио КУД „Кањош“.

Централна прослава јулских празника у нашој општини одржана је 13. јула на Зечевом селу у Поборима на којој су говорили предсједник Општине Будва Раде Грегорић и првоборац Пеко Љијешевић.

Сустретом бораца и грађана 18. јула на Брајићима је обиљежена годишњица победе над италијанским окупатором, битке у којој је заробљен и први непријатељски тенк. На Брајићима су тим поводом говорили првоборац Јован Иванчевић и Ђорђије Шћепанчић. В. М. С.

СУДБОНОСНИ
ДАТУМИ И ДОГАЂАЈИ

Поводом прославе јулских празника, устанка и борбе црногорског народа против окупатора, Савез удружења бораца народно ослободилачког рата Будве, 12. јула на Челобруду изнад Светог Стефана организовао традиционално партизанско вече уз пригодан културно-забавни програм.

У понедјељак, 13. јула, делегација СУБНОР-а општине Будва положила је цвијеће на спомен обиљежја народно-ослободилачког рата. Централна прослава 13. јула на Зечевом селу у Поборима изнад Будве, уз пригодан културно-забавни програм.

У име грађана Побора, приступне је поздравио Никола Зец, а о тринестојујском устанку говорили су предсједник Скупштине општине Будва Раде Грегорић и Пеко Љијешевић, првоборац овога краја.

- 13. јул је један од најзначајнијих датума наше историје, јер је тог дана 1941. године, зајаскира нада и ујвереност у побједу и прешло се на широко организовану и смјело вођену општенародну борбену акцију - рекао је Раде Грегорић, истичући да је 13. јула један од оних великих датума који временом не губи значај, већ подсећа и обавезује утврдно више што вријеме пролази.

Најмање што ми можемо дати је поштовање. С тога је наша дужност да научимо потомке да поштују прах ових жртава и ове земље. У великој народно-ослободилачкој борби која је вођена против неупоре-

диво надмоћних непријатеља

не смију се заборавити бројна

херојска дела, бројни примје-

ри чојства и јунаштва. Ми

слобода, социјална правда и

демократија су вриједности од

изузетне важности - рекао је

између осталог Грегорић.

Првоборац Пеко Љијешевић

је у свом обраћању рекао да

судбоносни догађаји и датуми

у животу и историји народа

са годинама и деценијама који

пролазе, не губе на значају.

Они настављају несмањено до

свијетле и зраче из времен

ских даљина, да подсећају

дјелују и обавезују нове, младе

генерације.

Што су ситуације сложеније

и теже, њихове поруке су гла

сније и више обавезују, у то

лико више, што су њихови са

држали и стремљења постала

неутриви дио постојања на

родитеља - претка - рекао је, између осталог,

Лијешевић.

Родбина и делегација СУБ

НОР-а Будве, 16. јула посети

ла је спомен обиљежје стрије

љаним родобубима на Цијев

ни код Подгорице, а 18. јул

на Брајићима одржан је су

срт бораца и грађана општи

не Будва у знак сјећања на

значајну победу устаника

овом мјесту.

Р. Павићевић

САМОУПРАВА У ПАШТРОВИЋИМА

Банкада, управни орган паштровске општине (Слободне комунитади паштровске) рјешавају је сва важнија питања од заједничког интереса за Паштровиће, врши судску власт из области грађанског права, а у складу са датим привилегијама о аутономији Паштровића. Банкада се састојала од четири суђе, двојицу војвода и 12 властела - представника племена. Суђе су се бирали сваке треће године, војводе сваке шесте, а властеле сваке године.

Банкада није имала предсједника, а по обичају предсједавао је најстарији суђа. Административне послове обављају је канзлијер, а именовани су још штимадури (процјениоци) и прокуратори (овлашћени представници).

Највиши самоуправни орган комунитади је Збор Паштровића са свијем народом (збор свих Паштровића) који се одржава сваке године на Видовдан на Дробном пјеску.

вићи и Градишта, а скупу на Дробном пјеску поред неколико стотина Паштровића присуствовали су и министар вјера у Влади Црне Горе проф. др Слободан Томовић, министар туризма Иво Арменко, предсједник Општине Будва Раде Гргорић и директор Јавног предузећа за управљање морским добрим Црне Горе Рајко Миховић. О значају обновљавања тра-

бнове, његују и развијају саборност, духовност, вјеру, традицију и обичаје свога племена, а све за добробит завичаја, наше земље и васкољиког народа. Банкада је завичајни збор Паштровића, потпуно независан и ван страначке активности. Банкада има печат, грб и једнобојну плаву заставу на којој пише: Ако сте бољи и јачи, Бог је врх свију. Дан Банкаде је 28. јуна када се

ПОДРУЖНИЦА РАТНИХ ДОБРОВОЉАЦА 1912-1918, ЊИХОВИХ ПОТОМАКА И ПОШТОВАЛАЦА

ИЗМИРИТИ СВЕ ДУГОВЕ

Добровољцима је одузето право на земљу и обвезнице, уништена је њихова документација, па је сада обавеза потомака и поштовалаца да се боре да држава изврши све обавезе према добровољцима

Подружница ратних добровољаца 1912-1918, њихових потомака и поштовалаца у нашој општини основана је 23. марта 1995. године и у протекле три године највише се ангажовала на прикупљању архивске грађе о добровољцима. Сакупљено је много вриједних документа, а нашим добровољцима су по-времено писале „Приморске новине“, „Добровољачки гласник“, списак добровољца је објављен у књизи др Ђура Ђакића „Добровољци у ослободилачким ратовима Црне Горе 1875-1918.“, а у добровољцима из наше општине говорено је и на научном скupу „Добровољци у ослободилачким ратовима Срба и Црногора“ у Кикиндии 1996. године. Прикупљање документа и архивске грађе о добровољцима био је приоритетни задатак подружнице са обзиром да је 1947. године, након одлуке Владе ФНРЈ, забрањен рад Савеза ратних добровољаца ослободилачким ратовима Краљевине Југослав

АКТУЕЛНОСТИ

ДОГОДИЛО СЕ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

ПУНО НЕПРАВИЛНОСТИ

Центар за вршење јавних инспекцијских контрола у Будви, у периоду од 6. до 20. јула, извршио је посредством надлежних инспекцијских служби 2550 контрола. Том приликом, због разних неправилности, изречен је 120 мандатних казни и наплаћено 127000 динара.

Вишем тужилаштву у Подгорици поднесено је 12 пријава за привредни преступ и једна кривична пријава против одговорног лица због повреде, односно скидања службеног печата након затварања објекта.

ИЗ СУСЈЕДНИХ ОПШТИНА

ЛАЖНИ МОРСКИ ПАС

Морски пас је у заливу Боке Которске љетос улазио, али само у - приче.

Лучкој капетанији у Котору јављено је из Центра за обавештавање како је неко лице са пилотског брода у Зеленици, видјело огромну рибу „која би могла бити морски пас“. Одмах је алармисан МУП Црне Горе и почела је велика претрага обала Бококоторског залива дужих 86 километара. И након обимног посла констатовано је: од пса ни трага.

Било је мало узбуње, без икакве потребе су уплатшени и неки гости и све је срећом доста брзо заборављено, јер је на kraju испало да је у питању била лажна узбуна. Но, овакве „узбуне“, иако им у основи није жеља за забијањем шала, у вријеме туристичке сезоне доносе доста штете, јер је у неким, медијама у Србији, на основу „података“ из Котора, било објављено да је залив настанила неман.

АКТУЕЛНОСТИ

ПЕТИ ДОБИТНИК КЊИЖЕВНЕ НАГРАДЕ „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“

ЂЕРЂ КОНРАД

• Од оснивања Љубишине награде била је идеја да она буде међународна и то се остварило ове године када смо је додијелили Ђерђу Конраду, писцу европског и свјетског реномеа - истакао предсједник жирија Никола Вуковић

Мађарски писац Ђерђ Конрад је добитник међународне књижевне награде „Стефан Митров Љубиши“ за 1998. годину. Један од најугледнијих европских писаца и интелектуалаца, познат нашој читалачкој публици по романима „Губитник“, „Посјетилац“, „Основач града“ и „Вртна забава“, као и по есејима „На пупку Европе“ и „Антиполитика“, постао је, послије Милорада пвића, Матије Бећковића, Душана Ковачевића и Љубомира Симовића, пети добитник Љубишине награде. Одлуку о томе једногласно је 16. јула донио жири у коме су били Гојко Божовић, Никола Негришорац, Марко Недић и Михаило Пантић, након испрвне расправе о дјелима више домаћих и страних писаца.

- У Конрадовом дјелу тешкино место припада романском преиспитивању судбине источноевропског човјека, посебно интелектуалаца, одређене тоталитарним системима XX вијека. Прозним и есејистичким говором који обухвата распон од извornog приповijedanja do интелектуалне анализа феномена савremenosti, дело Ђерђа Конрада иде у ред најрепрезентативнијих књижевних опуса европских писаца друге половине XX вијека - каже се у обrazloženju одлуке жирија ко-

јује на конференцији за штампу новинарима саопштио Михаило Пантић.

Говорећи о одлуци жирија да се награда „Стефан Митров Љубиши“ по први пут додијели иностраном писцу, предсједник жирија Никола Вуковић је рекао да је од оснивања ове награде постојала идеја да она буде строго национална. Код нас, иначе, нема много интернационалних књижевних награда, а у сваком случају не оваквог ранга, подсјетио је Вуковић.

- Мотив да награда „Стефан Митров Љубиши“ буде међународна, оснивачи су нашли у дјелу Стефана Митрова Љубише будући да је он сјединио двије књижевне традиције. Љубиша је, као што је свима познато, с једне стране, поникао на Вуковим књижевним идејама, на нашем фолклору, писац који је сјајно искористио наш историјски материјал. С друге стране, Љубиша је писац који је своју естетику профилисао на најбољим тековинама и традицијама класичне романтичне литературе, а претежно на италијанској литератури, и, на широј европској литератури, француској и енглеској - истакао је Никола Вуковић. Награда „Стефан Митров Љубиши“ овогодишњем добитнику Ђерђу Конраду биће уручена почетком августа у оквиру Града театра и Трга пјесника. В. М. С.

ЗА БОЉЕ ИНФОРМИСАЊЕ ТУРИСТА

НОВИ ТУРИСТИЧКИ ВОДИЧ БУДВЕ

У издању Туристичке организације Црне Горе - Туристичког центра Будва и Агенције за маркетинг и тржишне комуникације „Аква-марк“ из Будве, средином јула је изашао из штампе нови туристички водич „Инфо Будва“.

На 48 страница, на луксузном папиру, туристима се нуде најважније информације како би им боравак у Будванском ривијери био угоднији и богатији. Ту су, између остalog, подаци о прошlostи нашега краја, о културним установама, важнијим телефонима, ресторанима, мјестима за забаву, излетима, плажама... На крају је, па по једној страници, дат резиме на енглеском, њемачком, италијанском, руском и чешком језику.

Издавање туристичког водича „Инфо Будва“ помогли су Општина Будва и туристичка привреда, а агенција „Аква-

марк“ је недавно издала и туристички водич за општину Котор.

ДНЕВНИК Н(обинара) Н(адничара)

Пише: Сабо Грегорић

СМИЈЕХ И ЛАЖИ

Двадесетога јуна. Поврх раскоши наткрило се плаветнило без облачка. Мирна пучина и шарена маса коју чине нова лица, свјеже опаљена сунцем у јећетњем жагору који није налије на журбу свјетине у великом градовима, ни мало нијесу у складу, али се веома лијепо додирају. Будва је опет топла изнуга, удобна и интимна, распјевана медитерански. Свјетски удећено позорница на Тргу сликара прелама своје и морске сребрне зраке, преко познатих лица с домаће музичке сцене. Ту су и сасвим нове главе знане добро у свјету, мање код нас. Гледам у једну од њих која се памти: прозрачни тен украшавају крупне очи пуне модрине, а сјенчи ин нехајно зачешљана плава коса. Док говори чујем тонове на које моје немузичко уво реагује. Ивана Спана, прва дама музичке Италије, гост Пјесме Медитерана, разговара с новинарима. Морао је лично да је види Далај Лама, пошто је претходно чуо њену пјесму о Тибету. Није постала будиста, али је одушевила и оне немузикалне (као што сам и сам) разних религија и раса. Није знала за будванској фестивалу, али је дошла. И открила нешто у шта се најмах заљубila: град-хотел Свети Стефан. Боравила је, баш као и много прије ње Пјер Сперс, на најљепшим обалама свијета, али је нашла оно што је створено само за оне који тражу за љепотом. Не знам да ли су јој рекли да су ту тражили мир и купили снагу за нове послове њених славних земљац Алберто Моравија, Софија Лорен, Моника Вита... Ивана ће, рече, додатно опет на острву, ако нису... Но, сасвим је то неважно. Умјетници крхке грађе из које звони снажна пјесма сама проналази и осваја људе и пределе. А кад љепота у љепоту увире, има ли призора љепешег?

Двадесетсмога јуна. Видовдан је, празник посвећен светом кнезу Лазару и свим великомученицима изгинулим у боју на Косову. Бог намјестио дан према празнику: сијају небо и земља, јара изјутра подсећа да ће зажарити у подне. Не крстим се, не идем у цркву, јер сам зајаснио. И као и многи око мене, мало даље, подаље и сасвим далеко, ни налик сам дану. На Косову се опет на Видовдан лије крв. Опет српска и народа којему пружисмо гостопримство, прогласисмо га братским, он прихвати то за мало, па сада хоће да отменди куће. Боже, шта ли ће изнини из нових божурја косовских?

Приморјем одјекује пјесма, као да је Косово иза Карпата, запјенило се море од игре тјелеса безбрежних, мало кога црне мисли споладају. Читам писмо Митра Митровића, пјесника, свог рођака, који се смије глупостима чија је производња надмашила сваку другу. Узимам новине, каже и смијем се, шетам улицом, смијех се преноси с човјека на човјека, исто на радном мјесту, у

кафани и на Универзитету, у судовима и политичким ћаскаоницама. Није то, пише Митар, онај здрави смијех из доброг вица, врџаве досјетке, мудре преваре која зло не доноси. То је лажни смијех, јер лаж на лаж свуда стаје. Смијех од којега се не тресе тијело него подрхтава душа. Смијех наш лажава изнужени.

На јужном Приморју избрали су 32.000 туриста, од тога половину одмарала будванској ривијери, Херцег Нови је послије педесет дана жеђи добио воду с Платом, полиција Републике Српске је обукла нове униформе из погона довојске конфекције „Модекс“, у Београду је изјерено 34 у хладу, а један педесетогодишњи Холанђанин који је летио у Шпанији пребачен је у болници због тридесетшесточасовне ерекције која је настала након што је узео пијалу „вијагре“. Морао сам се прекрстити, иако је било већ-подне.

Другога јула. Колико је јељепше умријети у срећној младости, у пуном сјају, него у једном изношеном тијелу и распришеним илuzijama. Славни Хемингвеј, који је ове ријечи упутио оцу у једном писму, када је имао двадесет година, није с ове планете пошао у цвијету младости. Гледао је како се сунце поново рађа, утврдио коме звона звоне, досега до сњегова Килиманџара, помогао старцу Сантјагу у борби са морском немани, рекао збором оружју, па се онда латио пушке. На данашњи дан, године 1961. извршио је самоубиство, пошто је стекао свјетску славу. Уплашио се храбри боксер, који је више пута гледао смрти у очи, изношени тијела и просутих илuzijama. Самоубица је био и његов отац, али вјерујем да то није баш наследно. На општу срећу Ернест Хемингвеј није умро у радију младости.

С далеких путовања, док маестрал с пучине хлади угrijani камен између Свете Тројице и Санта Марии, у стварности нашу опскурну враћа ме Љубомир Симовић. Отвара прошлогодишњи добитник Ђерђи Љубишић награде камени престо ријечи у старој Будви, громком бесједом која треба да нас постиди. Некога мање, некога више, „Кад само помислим“, рече пјесник врли те ноћи“, на шта би личиле Србија и Црна Гора, да се више читају Свети Сава, Доментијан и Теодосије, да се више читају Његош, Љубиша и Мильјанов, да се више читају Лаза Костић, Дучић и Настасијевић, да се више читају Иво Андрић, Михаило Лалић или Милош Црњански? Да не помињем Тасита или Тита Ливија, или Плинија Млађег, у чијим делима такође можемо препознати нашу судбину! Да више читамо класике своје и туђе, не би нам се десило да нам на чело стаје Домановић Воја, који нас не може одвести у другу земљу, до у ону која се зове Стадија!

Да више читамо... пре скроман је Љубо Симовић. Стигурan сам, а срамота ме је што је тако, међу политичарима и другима важним, има и оних који нека од побројаних имена нијесу ни чули. Треба ли се онда чудити премного, што смо ту где јесмо. Треба опоменuti, као што је то учинио пјесник, али, нажалост, укори се у нашем народу нијесу показали дјелотворним. Досад бар, не.

Четвртога јула. И у Новом граду, вишак сунца, а мањак туриста. Кафанске терасе популарне, магистрала закрчена аутомобилима. Пара гости немају, објашњавају угостиљи, али повећао се број аута преко Берковића и иних пијаца с оне стране Дрине. На редакцијском сам задатку: „Новости“ траже причу о Превлаци и Деблом бријегу. Око обије рампе тишина, полицијацима већ досадило да дан и ноћ, од деведесет друге, обезбијеђују ону на рту Кобила, такође и народу с једне и друге стране граанице. Кад ће једном... питају се Новљани, мислећи на подизање рампе на Дебелом бријегу. Охрабрује „заузимање јединственог става“ савезне и црногорске владе око Превлаке, ускоро ће разговори у Загребу. И ваљда ће, најзад, и та врућа тема престати да то буде. На трајекту, облиiven зијом, док се једва промичим између бројних аутомобила разних марки и боја, чујем ријечи Данице Јанчић из засека Шпуже, села Живиће, високо у бруду изнад Игала, граничарке без пушке: до рата нијесмо ни знали да је Виталина у Хрватској. Ишли смо код сусједа на свадбе, славе и сахране и они код нас. Не гледамо се дуго већ, али дати оћемо: и они и ми смо много мирни људи“.

Е, да се људи питају, уздишем, напјеран да прича почне с Даницом. Или, боље рећи, да су се питали... Деветога јула. Склонио сам се од сунца, наслањајући се на тешки зид старе Будве, а раскллађује ми пиво из времешног аутобуса који је Вељо Золак довео из Енглеске. Нова атракција Будве - кафана на точковима - стигла право овде с острва. Привлачи пажњу не само пивопија, јер се ту слаже и друга свјетска пита и туристи сличају за успомену. Читам у подне да је град обрао кукуруз у подручју доњег тока Дунава, у Србији продају пшеницију оном ко да одама новац, испод цијене, по селима Косова и Метохије смјењују се страже, бродови НАТО снага су стигли у Драч, Турци и даље ратују с Курдима, Мирослав Марковић из Цикота код Лознице нема телевизор, радио ни фрижидер, кућу освјетљава воштаницама, али живи у срећном браку, двадесет и шестом по реду, Енглези пронашли моћни апарат против мигрене који је добио име „зомиг“. Од свега ми се врти у главу, а морам на пут. Увече сам на ушћу Bojanе, опет с новинар-

ском биљежнициом. Ноћ на дрвеном сплаву који је у кафани претворен, мирна Бојана мутна од кише која је пала дан прије, међу ријетким гостима један свим покисао, домаћин из „Улцињске ривијере“ забринут. Нема, веле, гостију, на крајњи јужно слабо креће и скреће. Не помаже, причају ми Зоран Милићевић и Андрија Никић, што је овде мирно, што су хотели и они за обућене и они за голе, најефтинији на Приморју, што су пјесак и море овде љековити... Ако не помогнете ви новинари, ништа од сезоне...

Одјавно нијесам чуо да неко од новинара тражи помоћ, па сам сав у жури да нешто учим. Рећи ћу оно што сам видио, па што буде. А очи су ми - пуне.

Дванаестога јула. Довршавам, заједно с колегама из редакције, туристички додатак који објашњава усјед чега су настале туристичке „рупе“ на Приморју, почетком главне сезоне, позива домаће гости на море, нудећи обиље података. Нека врста водица. Попа седмице сам радио по цијој дан снаје било мало, па пристигла нервоза. Псујем што не ваша, али ме колеге разумију. Псовка код нас, објаснији је то Јово Тошевски, има огромну тераписку моћ, чак може да има пресудан утицај на опште ментално здравље. Бројне тренутне ситуације, дуготрајне недаће, радости, жалости и скоро сва емотивне стања, као да се уравнотежавају употребом псовке. Нарочито је погодан механизам негације негативних емоција у средњем најнеодређенијем лицу, на примјер „ко га је“.

Тако је код нас. Код других, англосаксонаца на примјер, псовка се најчешће односи на онога коме је пријетња упућена, или се тиче удаљених, ирационалних асоцијација, на примјер пакла, попут псовке „проклет био“, „дођавала“... Ноћ врела, с мало вјетрића. Испред скоро свих кафана „видео зидови“, тв апарати на високим постолјима. За столовима редови пивских бोца, других ос

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

ВЕЛИБОР ЗОЛАК, ДИРЕКТОР ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЦРНЕ ГОРЕ

ТЕК ПРЕУЗЕТИ, ПРВИ КОРАЦИ

Господине Золак, за директора Туристичке организације Црне Горе дошли сте у тренутку дosta сложене, како економске, тако и политичке ситуације у нашој земљи која се наравно одражава и на туристичка кретања. Шта је у таквим околностима и условима приоритет у Вашем раду?

- Било је више ствари које сам сматрао приоритетним. То је, прије свега, формирање, условно речено, једне базе и основних пропагандних медија који су, чини ми се, недостајали. Наравно, то су тек предузети први кораци. Ми од озбиљних пропагандних медија имамо општи проспект Црне Горе, проспект плажа и туристичку карту, а осстало је требало израдити. Сљедећа фаза јесте производња одговарајућих туристичких филмова и туристичких видео спотова, и то је нешто што је, може се рећи, приоритет.

Ситуација на Косову се свакако неповољно одражава на иностраном туристичком тржишту. Срећом, након дугогодишње паузе због санкција поново нам долазе инострани гости. Већ долазе туристи из Њемачке, Русије, Словачке и Словеније, а очекује се и долазак туриста из Израела. Посљедње информације, међутим, говоре да има отказивања појединих уговорених аранжмана из иностранства. Шта је у овим условима најбитније да се учини у туристичкој понуди како би инострани туристи били што задовољнији?

- Мислим да је у овом тренутку најважније максимално се концентрисати на тај мали број иностраних гостију и посветити им максималну пажњу. Значи, понашати се према њима као да сваки од њих дневно плаћа 1500 марака. Јер, од тога малог броја гостију који овде сада бораве зависиће наша судбина наредних година. А да би се то урадило, ми се морамо вратити у цијелој заједници у једну психологију и свијест да нам је туризам приоритетна дјелатност.

Да ли је тачно да има појединих отказивања иностраних туристичких аранжмана због ситуације на Косову?

- Срећом, аранжмани се не отказују, али број људи који долази тим аранжманима је знатно редуциран. Знам да туроператори са подручја Русије трпе велике губитке и мислим да су доведени до банкрота, поготово они који су узимали лежајеве у фиксном закупу. Из Њемачке ТУИ сервисира и доводи гости и сва је срећа што је било наших гастарбјтера јер, у противном, не вјерујем да би им се исплатило да авиони лете. Међутим, важно је да се та авио-линија са Њемачком одржи због будућности.

Може ли се пропагандом у овој ситуацији утицати на опредељење домаћих туриста да летију на Црногорском приморју?

- Апсолутно да може, с тим што мислим да смо закаснили за ову годину. Мислим да је управо тај период, април и мај, када смо могли офанзивније наступити на тржишту у Београду и мислим да га задужујем фирмама или на било који начин доводим у питање образ државе. Ја се понашам по оној: колико паре, толико музике. Нисам спреман да улазим у неке дугове и велике захватае уколико они нису финансијски етаблирани.

Имате ли тешкоћа у обезбеђивању квалитетног информативног пропагандног материјала.

што имамо много мање представа. Тако да уместо отварања нових информативних пункто-ва које смо планирали за домаће гости, ове године смо чак неке информативне центре затворили. Ја нисам желио да задужујем фирмама или на било који начин доводим у питање образ државе. Ја се понашам по оној: колико паре, толико музике. Нисам спреман да улазим у неке дугове и велике захватае уколико они нису финансијски етаблирани.

настојимо да их не потрошимо, односно да тај пропагандни материјал распоредимо на цијelu сезону. Ја сам, у том смислу, упутио писмо упозорења Влади Републике Црне Горе да су нам залихе свих проспеката при крају и да је неопходно обезбједити додатна средства за препринт тог материјала, како би задовољили основне потребе. Средства нисмо добили и ту смо где смо.

Размишљам заиста о једном новом концепту. Већ сам прикупio из неколико значајних туристичких држава, што националне туристичке

закупили 50, а неки 500 лежајева, али и једне и друге треба озбиљно третирати. Јер, он нам је посветио пажњу и зато га треба поштовати и његовати. Ја ћу се максимално трудити да успоставим праву комуникацију са туроператорима и лагано их у тој мојој текућој политици наводим да се обраћају. Туристичкој организацији, не само да би имали 10 или 50 проспеката, већ да нам кажу проблеме које имају. Једноставно, хоћу да имамо једну актуелну позицију и да учествујемо као један активни туристички субјект, да посредујемо и помажемо.

успостављањем добрих односа са медијима, са новинским и ТВ кућама и њихово довођење код нас. Јер, тај један чланак који добијамо, на пример у немачком „Bildu“, врједи много, а милиони паре не бисмо имали да платимо. Та сарадња и настојање да нам долазе инострани новинари изузетно је битна и томе ћемо поклонити значајну пажњу.

Шта је Ваш први задатак стратегије туристичког позиционирања Црне Горе?

- Прва и кључна ствар јесте производња и везивање асоцијације Црне Горе - Монтенегра са Медитераном. Значи, не са Југославијом већ са Медитераном. Кад ово говорим, није ријеч о некој политичкој већ истинској причи да је за протеклих 7-8 година, Југославија била синоним за све ружно. За рат, за сва зла која постоје на овом свијету. Сада је заиста тешко продавати један производ који носи толико лоших осјећања, асоцијација и емоција. Зато Црну Гору од сада увијек треба везивати за Медитеран и зато тај позицијски слоган треба да гласи Црна Гора - Медитеран. Ту активност смо почели и наставићемо је.

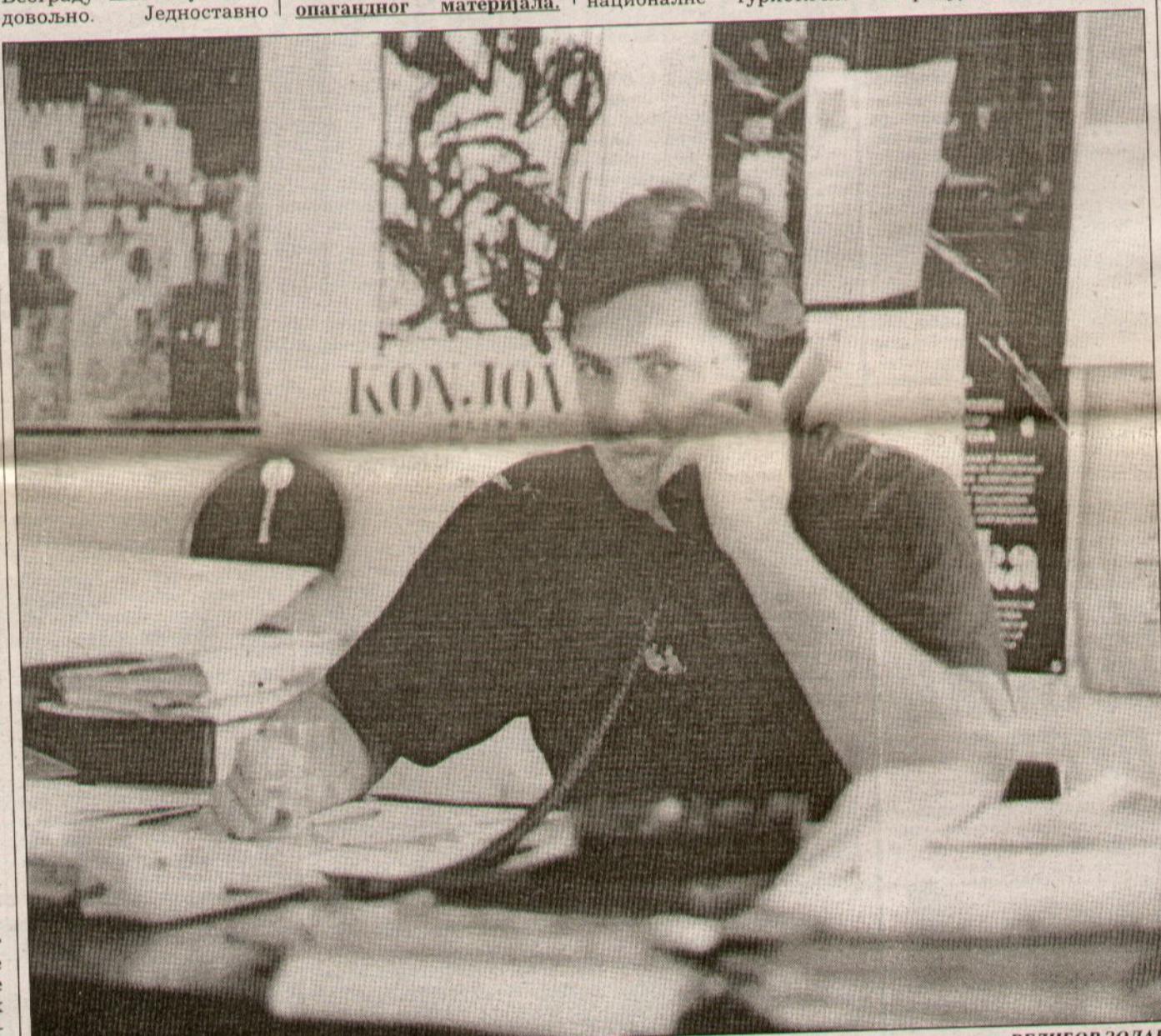
Влада Црне Горе је ове године за општу туристичку пропаганду издвојила 9 милиона динара. Да ли је то доволно и да ли су најефикаснија средства искоришћена?

- Влада је, у ствари, само донијела одлуку да ће из буџета то урадити. Међутим, за првих шест мјесеци, она је издвојила свега 500 хиљада динара, а то је толико мала сумна новца да не знам шта о томе да кажем. Ја цијеним тај став Владе која је изразила своје мишљење о значају туризма, ставом да ће издвојити 9 милиона динара. То није нека сумна, јер је ријеч о износу од милион и по марака. Ја баш истичем као пример да град Римини у Италији има буџет од 3 милиона марака годишње и зато је овај износ највише нашој општој туристичкој пропаганди јако мали.

Међутим, ми у овом тренутку немамо ни дјелић ове предвиђене суме, па су дovedene у питање основне активности Туристичке организације.

На подручју будванске ривијере, током туристичке сезоне, одржава се низ значајних културних, музичких и спортских манифестија: Град театар, Фестивал медитеранске јесене и Бич сокер. Колико су оне значајне за стварање туристичког имаџа, не само у Југославији већ и шире?

- Ја ту имам један селективан приступ. Мислим да су неке од њих изразито у функцији туризма, односно у тих наших циљних сегмената тржишта којим смо се

Значај туристичке промоције:

смо пропустили да „бомбардујемо Београд“, као једно кључно тржиште, серијом спотова које ми иначе имамо. „Будванска ривијера“ има бриљантних ТВ спотова и мислим да смо ту прилику пропустили. Вјероватно је то разлог што су тамо сви били концентрисани на политичку кампању, уместо на туристичку борбу, што је и природно. Све се то рефлектовало на смањење броја гостију током маја мјесеца који је увијек био значајан.

Шта сте учинили на новој туристичкој организацији Црне Горе на информативно-пропагандном плану, како би били што ближе туристима током лета?

- Искрено мислим да смо веома мало учинили и да ћемо ове године можда мање учинити него прошле из простог разлога

Колико је он по Вама битан и да ли размишљате о неком новом концепту на овом пољу за идућу годину?

- Наравно. Све креће од тог пропагандног материјала. Он је први контакт једног странца са овом државом и на основу њега доноси те прве утиске и судове. Ако је задовољан оним што види у тим проспектима, он тражи додатне информације. Тражи водиче, монографије, филмове и туроператора, да би сазнао како да дође до те земље. То је, једноставно, основна ствар у туризму.

Тешкоћа имамо, јер је стање на залихама пропагандног материјала минимално. Морам да признаам, у ситуацији смо да уместо да људима масовно дијелимо проспекте, ми их врло успјешно скривамо и

организације издају од проспеката, филмова и другог и биће ми то полазна основа. Не треба ништа измишљати. Јер, оно што има Италија, Шпанија, Словенија и Невада у САД-у, треба да имамо и ми. Нећemo измишљати неке велике пројекте, већ ћемо урадити тај минимум о државном трошку.

Да ли ће доћи до квалитетније сарадње Туристичке организације Црне Горе, као главног промотора у Републици, са иностраним туроператорима?

- Сvakako да очекujem da ћe doći do toga. Ja sam napravio spisak svih turoperatatora koji rade sa Crnom Gorom, a do sada to nije bio slučaj. Vidio sam da veliki broj agenata nudi svoje aranžmane, za Crnu Goru. Neki su, naравno,

то за сада, морам да кажем, иде добро, поготово са ТУИ-ем и неким туроператорима из Москве.

Како успоставити приснију сарадњу са иностраним медијима када је у питању туристичка понуда у Пријој Гори и колико је по Вама, важан боравак студијских група новинара из иностранства код нас?

- Мислим да је њихов боравак изузетно важан. Ми смо мала држава, и ако је туризам за нас велики бизнис, он објективно остварује мало средстава, а ми немамоовољно средстава за рекламије кампање на европском тржишту. Зато је најефикаснији начин коришћења тих средстава за промоцију Црне Горе, управо посредством „publik relacijena“. Значи,

ИНТЕРВЈУ

ЈУБИЛЕЈИ

окренули, док друге, апсолутно ништа не значе за туризам, бар овај којем се ми окрећемо. Ако смо се договорили, а сматрам да јесмо, да је то дефинитивно у Црној Гори, да су наша стратешка тржишта - тржиште Русије, Њемачке, Енглеске и Италије, значи да кроз те критерије треба и проценети ове наше манифестације. Значи, не да ли су циљно профилисане, усмјерне ка једном од таквих тржишта. Неке од њих јесу, а друге не.

Искрено морам рећи да више не видим смисао Града театра у вези са иностраним гостима и са иностраним тржиштем. Град театар је апсолутно значајна манифестација за домаће госте и за домаће тржиште. Са друге стране, имамо манифестацију као што је „Бич сокер”, која је веома егзактна, спортска манифестација, али и туристичка, за коју подаци говоре да се снимци са ове манифестације емитују у преко 87 земаља свијета. Ми ћемо као туристичка организација направити одређене критеријуме и вредновати разне манифестације на приморју са становишта шта значе за туризам. Оне које процијенимо да су туристички значајне у вези са талијанским, енглеским, немачким или руским тржиштем, тржиштем Словеније, Словачке или Бугарске. Туристичка организација Црне Горе подржава и финансијски, а друге неће.

Министарство туризма Црне Горе је саопштило да рачуна на раст туристичког промета ове године за 10 процената, а то подразумева и раст девизног прилива. Какав је Ваш суд и очекивања?

- Тешко је то рећи. Туристички промет је доста широк појам, који се може мјерити по броју гостију, по оствареном приходу од динара, а може се све то посматрати и у валути. Вјерујем да ће, са становишта броја гостију, туристички промет сигурно бити јачи за 10 посто у односу на протеклу годину. Вјероватно и динарски, али не вјерујем са становишта реалног прихода. Сами видите каква је ситуација и био бих веома задовољан да то буде 10 посто. То је у овим условима врло тешко процијенити.

Очито је да је наш туристички производ и квалитет услуге још увијек даље од развијених туристичких земаља. Да ли се слажете са овом констатацијом и шта учинити да ускоро буде боље?

- У једном дијелу се апсолутно слажем, а у другом не. С обзиром да је туристички производ комплексан производ и састоји се из низа елемената, у неким од тих елемената смо доиста далеко од развијеног запада, поготово ако чујемо сада ову буку која нам долази са сваке стране. Међутим, са друге стране имамо једне мале оазе које су баш у приватном сектору. Имамо дивних ресторана, малих хотела, предивне

плажице које су закупили приватници и то је оно ново и нешто позитивно и нешто што је, можемо рећи, по неким европским стандардима. Проблем је што то све заједнички егзистира и што су то два свијета. У свему томе је лијек једна тотална и убрзана приватизација хотелских и туристичких кућа које су сада у друштвеној својини, али које не дају одговарајући ефекат. Значи, наћи власнике за све хотеле, за све плаже, за све ресторане, за све туристичке агенције. Мислим да ће се онда створити реалне претпоставке за један релативно брз напредак. Те фино примјере треба стимулисати и мислим да ћемо онда моћи нешто да направимо.

Којим тржиштима дајете приоритет у промоцији туристичке понуде Црне Горе за идућу годину и ваља ли очекивати нови приступ у том значајном послу од стране Туристичке организације Црне Горе на чијем сте ви челу?

- Мислим да је ту ситуација доста чиста. Биће кључна тржишта Русије и Њемачке, затим Енглеске и Италије. Друга категорија тржишта биће Словенија, Чешка, Словачка, Мађарска, Бугарска, Македонија и друге околне земље из којих можемо рачунати на један озбиљан број гостију. Бићемо присутни на свим кључним сајмовима, а надам се да ћемо у међувремену, до пролећа, изаћи са неким новим проспектима, неким новим пропагандним материјалом. Водићемо снажне паблик рилејшен активности да би привукли што већу пажњу на Црну Гору, ресурсе и љепоте које нудимо. Реално, на том пољу можемо пуно да урадимо, само зависи колико ће држава обезбиједити пару. Јер, ријеч је о општој информативно-пропагандној промоцији Црне Горе и то се не може радити на комерцијалној основи, већ на основу паре из државног budžeta.

Без обзира на ситуацију у којој се тренутно налазимо, да ли са оптимизмом гледате на даље туристичке токове у Црној Гори?

- Туризм и пољопривреда су нам у Црној Гори судбина. Ја уважавам аљуминијумске комбинате, жељезаре и разне фабрике, али то узимати као стратегију било би апсолутно погрешно. Значи, ову природу нам је Бог дао и са њом се не би требали поиграти. Ако доиста има перспективне гране код нас, то су туризам, пољопривреда и поморство. То су озбиљне гране у које се држава мора фокусирати. Зато и видим стратешки значај туристичке промоције. Јер, маркетирајући туризам Црне Горе, ми маркетирамо Црну Гору.

Разговарао:
Ранко ПАВИЋЕВИЋ

ДЕСЕТ ГОДИНА РАДИО-БУДВЕ

Радио-Будва се први пут званично огласио 1. јула 1988. године и поводом десетогодишњице рада 30. јуна је у хотелу „Авале“ пригодном свечаношћу обиљежен тај јубилеј. Поред радника и сарадника Радио-Будве јубилеј је окупио и раније колеге међу којима и чланове прве екипе Радио-Будве на челу са Велибором Човићем, првим главним и одговорним уредником будванског радија и јавних гласила, културни и јавни радници, међу гостима је био и председник Општине Будва Раде Грегорић.

У протеклих десет година Радио-Будва је емитовао хиљаде сати програма, саопштио стотине хиљаде виести и информација, објавио хиљаде разговора. На будванском радију су гостовала најпознатија имена југословенске културе, привреде, спорта и политike. Кроз редакцију Радио-Будве је прошло више од 100 сарадника, од којих су неки данас уважени стручњаци и зналици у разним професијама, не само у Црној Гори него и

артикулисати различита мишљења, различите потребе и путеве, бити објективан, тачан и благовремен. Признајете, ни мало једноставно - рекао је

посао била јача од свих недаћа. Но, и поред те љубави, и поред тога што обиљежавамо рођендан и јубилеј, потребно је подсјетити оснивача да треба

иако ради у незавидним условима свакодневно емитује 13 сати сопственог програма и да је веома слушан на читавом Црногорском приморју. Радио-Будва ускоро треба да добије нови студијски сто, а рекао је директор Божовић, жеља запослених у радију је да се ускоро добију и нове просторије и тако трајно ријеше просторни и технички услови неопходни за нормалан рад.

Поводом десетогодишњице рада три радника Радио-Будве, новинар-уредник Ранко Павићевић и тонски реализатори-музички сарадници Драган Ковачевић и Душко Мрвљевић, који од почетка раде на стварању и емитовању програма, добили су пригодне награде које им је уручио директор Душан Божовић.

Поред бројних честитки за јубилеј, Радио-Будва су на самој свечаности уручили и поклони колега Никшићу и Цетињу. Директор ЈП Центар за информативну делатност из Никшића Милан Стојовић је уручио реприм издања првих примјера „Невесиња“ и „Оногашта“, штампаних поводом 100 година новинарства и штампарства у Никшићу, а директор Информативно-издавачког центра Цетиње Жељко Шофранац комплет књига овог издавача.

Директор ЈП „Информациски центар“ Будва Душан Божовић говори на свечаности

Свечаности је присуствовао и предсједник Општине Будва Раде Грејовић

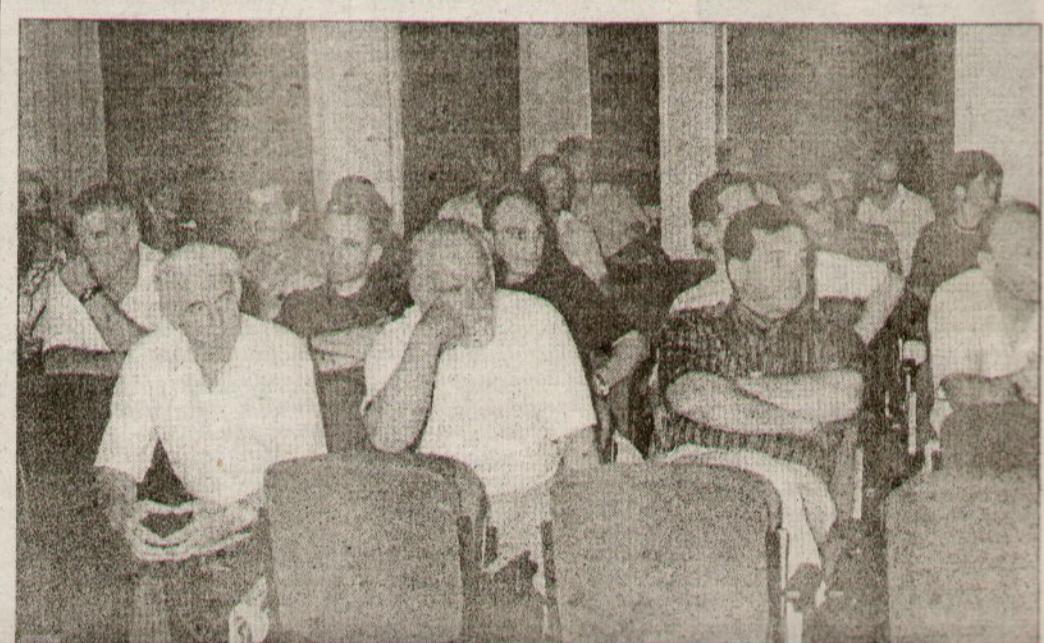
у Југославији.

Саопштавајући ове податке из десетогодишње „личне карте“ Радио-Будве на свечаности у „Авали“, новинар-уредник и дугогодишњи главни и одговорни уредник Радио-Будве Ранко Павићевић је посебно поздравио и оне који су рађали и осмишљавали идеје да Будва добије свој радио и први осјетили потребу за локалном информацијом и комуникацијом коју је на прави начин могао обезбиједити један модерни и професионални радио.

- Радио-Будва је од самог почетка емитовања свог програма настојао да буде радио сваког житеља попонаособ, односно сервис свих грађана. Били смо радио који је знао да ради локално, а да мисли глобално, и то је један значајан фактор који је ову радиостаницу чинио препознатљивом. То, наравно, није било лако и једноставно јер требало се навикавати на демократску потребу да слушате другога, да слушате можда и оно што вам и не одговара и што није у одређеном тренутку по вашој жељи. Требало је

учинити још много како би се побољшали услови рада и Радио-Будва тако био на висини задатка, нагласио је Павићевић.

Директор јавног предузећа „Информативни центар“ Душан Божовић је истакао да Радио-Будва

Рођенданском слављу Радија су се пријужили бројни грађани и гости

У МУКУ ЗВУК

Вери Клисић

Између чекића и наковња
кује се звук

а ријечи звук
порођају
златнастин, жуту
- ријасин шон на
затијенутом раму бјелине
слике и лука ченоћ.
Срећни оџачар
цара црни звук
тар, сваком тласу - одјек
ехо у брдима шамним.
Тишина зрачи сај
најдаље звијезде ка нама:
малина - црвени звон
кујина - црни шон
штњем у труту сувом
сузу каг каг нечујна
у срцу одзвони
мајка-ћром
а муње жар
разгори се.
И звук је звук
шта био макар
и мук...

Подгорица, 14.6.1998.

Јасна Ч. ВУКОВИЋ

Јасна Ч. ВУКОВИЋ: Птице и осјава, 1997

ОГЛЕДАЛО

родично гласали за истоћа
гласача!

- Није се мотло - били су
гвојица!

- Камо среће да смо се
бар замјенили - ми да гла-
само за вашећа, а ви за на-
шећа канџигаћа!

- То би била дивота! И
слота!

- Нећо, већ данима сми-
шиљам, милена моја: уради-
ћу „канџигаћ-шораш“!
Овако: умути десет жума-
наца, самељи бадеме...

- „Канџигаћ-шораш“! Ви
сите ћеније, граћа моја! али,
што - не казујте никоме,
украшиће вам комбинацију...
Рецепцији најшишће као онај
љекарски - га се не разуми-
је... А шораш ћемо проба-
ти!

*
На барци стиоји рибар и

низ осити нишани и проба-
га, пробада стискану мо-
дрину. И сјејим се обије-
сној цара Кира: наредио је
да ишбају море што се усу-
дило да торуши царске мо-
стове...

И ојећи ми се намеће моје
наоћако ојегало - доштура
ми одјеке гласова: близу ки-
оска за новине разговарају

ДВА ПЕНЗИОНЕРА

- А наше пензије простио
полугјеле!
- Шта, шта - молим вас?
- Па ешто, све некуј тарче
истреј времена. Саг је
марти, а стапила пензија за
идући новембар!
- Је ли с пошишицом? Или
су додали зимницу за наре-
ну зиму?
- Ама, човјече, ко о тоје
мисли! Ово и није пензија,

нећо пензијчина! И унучаг
имају шта штошићи.

- Али, шта ми овдје чека-
мо?

- Не знам, брате. Никако
да се сјејим... Биће да смо
нешишћо хијели, а шта - ћа-
во ћа разабрао...

- Уздри се ћој челу - нови-
не, новине чекамо!

- Ешто, дамљубимо, а ја их
узимам што онако - мемо-
ари и укришенице и шахов-
ски проблеми...

- Па, других проблема и
нема. А ћег ми је тиричао:
давно-давно мошали се не-
какви хијуди ћој торама, а
мафијаши ћој традовима...

- Не знам ни шта је ћој!
Нећо, ја што оштормим новине,
трејерци ћој наслови-
ма. Занима ме, брате - куд
се излуби сијнал с оне зви-
језде... оне, де, како се зва-
ше? Ешто, и звијезда ми
склеротична!

- Мани се звијезда! Но, у
мојој улици стварићи уда-
рили у маниши лик - ћоди-
јелили се, замешнули пре-
ширке...

- Види, види - ватрени
неки паметари!

- Е, давно им пресахнуле
триче о ратовима и велеси-
лама, ша саг ударили у вику
(јербо су најлух и буње им
уши неких слушалица)...

- Око чеја ли се закрви-
ше стари бојовници?

- То су, брате, два фрон-
та: једни су за Фројдов ли-
бидо, а други на сав глас
кликују: Јун! је завирио у
несвесно...

- Шта кажеш? Завирио и
шта је сјајио? Зар толу
Еву? Баш занимљиво. Све
нешишћо мислим: и мој ло-
вачки пас тарза се у сну -
није ни пас без архетипова!

- Добро си се сјејио, до-
обро! Гле што њећа - ради
му главурда, још ради, ра-
дујка! А ја нешишћо чишам
Плућарха и оноћа... хије,
де - малочас сам знао, а саг
 побјежи, скри се весел-
ник... Чекај, зваку ћа „опац
историје“...

- Ако се до сјујира сје-
ши, зовни ме... Али, бра-
ко, госта ми је шташ тво-

јих Хелена - шту су ми се по-
ћели!

- А шта би шта? Немој
ојећи о Канти... криптички
ум и шако - са криптичким
умом, у младоси, мојао
сам обраћи босијан! Нећо,
нека шај Канти најшише не-
шишћо о уму који не забора-
вља, ха!

- Е, шту сам ше чекао! Не-
ћо, реци шта мени, как си
шако велеуман: је ли ве-
жњица есенција или ези-
спенција?

- Есенција? Бјеше ли што
онај лимунитоз или есенција
оно што жене мећу у слап-
која ошљива, ог кубина...
Жене - о есенцији, а други
што неки - о нацији ези-
спенцији...

- Срам ше било! Сарп
би се у тробу окренуо!

- Е-хе, саг сам ја тијебе иза
ула сачекао! Све сам што
шака, ша у главу ућио -
све ми је што као на глану...
Али ше шакам, шакам -
која шта је ура ћог шеме-
ном? Ти би мало сланине и
пријатница, а?

- Нека, нека - шту ћу уј-
дурму затамашти. Речено
је одавно: шамаш па врати -
мило за драјо, шило за ој-
њило, шанше за шанше, око
за око - зуб за зуб... Бирај
које ћеш!

- Што си ша, баћо, неко
старо заједало! Нећо, при-
ча се око да обећи чишаш
Доспојевској. Зaborавиш,
ша - Јово наново.

- Тачно су ши рекли они
штоји жбири и прислушки-
вачи. И чишаш још - оноћа,
знаш, оноћа, ге... „Мртве
душе“!

- Пусаш саг што, човјече!
Боље је да мислимо на живе
душе - док су још живе...
Ено, проћоши вије ље-
тице!

*
И шта ово би? Моје на-
шако ојегало изокрену се
само ог себе. И стакло се
замаљи ог мајле невидљи-
ве, свакодневне. Хукнем и
обришем ћа рукавом.

И спајам своје наборано
лице и облак иза рамена.
(Наставиће се)

СУДБИНЕ И ЉУДИ

ПЈЕСНИЧКЕ ЕКСТАЗЕ ДРАГУТИНА ВУЈАНОВИЋА

Један од пјесника који са посебним афинитетом његује срасlost природе и човјека је и Драгутин Вујановић. Мисли је дато да се отвара слично игри шаха. Свијет је наизглед затворен. Међутим, рука духа отвара брзо његову чашу и у њу испусти оплобљене прашнике. Из прашника се изметне мириш - та најблагороднија сједињеност са природом. У збирци поезије „Камену се молим“, Вујановић сиље природе види у перманентном дјељству: Вјетар буди успаване воде у пољима. Обраћајући се каменом завичају, поета вријеме види у исходу искуства, које не може разминuti ратни или неки други удео: Пропијост је грмљавина стијена. Шта се постиже пјесмом? Она се од лелујаве масе предмета, силуета сјећања и осјећања обликује у могући свијет. То је њена права достижност.

Тешко се одржати на врху временског валовља кад се зна да су креацијски знаци у стварању поезије нестални. Један правца се хитро смјењује другим, па они који се вежу изразом за традицију, бивају помјерени у страну. Једино најдаровитије одоле „пропијости“ смјењујући укуса од неоромантизма до постмодерне. Ја мислим да је Вујановић сачувао мјесто међу остајућим пјесничима, не зато што је умio да изврши спој традиције и модерности, него што је у основу његова стиха инкорпорирао снажна пјесничка уобразљива, а у образи је веома важна ствар за трајање нечијег дјела.

Многи су мислили да га интонавија стиха заводи у испразност. Тачно је да код њега музикалност доминира, али је њој саобраћио мислену страну стиха. Успјешно је сједињио та два стваралачка феномена. Људje је збуњивало и то што је, нарочито у првој фази стварања, био подложен исказивању већих поетских цјелина, поема и дужих балада, што му вјеровало се, није дало могућ-

ности да одређену тему успјешно приведе крају. Можемо се сложити да код њега има одређене пјесничке расплинутости. Међутим, он је и у ширим сливовима поетског израза остваривао завидну вједност. Ријеч је и о пјесмама родољубивог садржаја, али и оних које имају еротску типост. Ја мислим да је у поезији ових жанрова Вујановић испољио највећу зрељост.

Родољубље је рефлекс бића историје које је посебно пулсирало у нашем завичајном поднебљу. Постало саставни дио судбине. И велика мотивација да оно што је жртвено бива уједно и историјски велико. Од Косова па наовамо. Жртвеним чином остварује се чвршића веза са тлом. А тле је Црногорија светиња. Схвativши да је историја врста збирне једначине, коју су породили догађај и сјећање, пјесник веома вјешто врши временска помјерана и маркира оно што је за маркирање. У првом реду чврсту везност.

Са Вујановићем сам био и остао пријатељ. До његовог физичког измака, у коме је видио своју злу наредност. Последњих година отањио је са нервима, али му је зато поезија била визионарска и лирска пречишћења. Ирационални импулси наметнули су своју владавину али владавину у којој се снажно распламсавао смисаљака. Његово оживотворено значење.

Једно вријеме смо заједно радили (1953 и 1954) у редакцији листа „Омладински покрет“. Био је подготан за сарадњу и поуздан у пријатељству. Био је радишан као критица. Волио је људе других средина, посебно културњаке. Лист је програмирао за дужи рок и темељно. Сјећам се да смо поводом стопедесетогодишњице Првог српског устанка донијели на средњим странама листа већи текст о томе. Због тога смо били преконосирани од „надлежног фактора“, са констатацијом да је за

обраду било и других тема. И да ће сличне мотиве обраћивати и тада и у будуће, тим прије, нагласио је, што се код два нараода дубоко огледа и сличност историје и заједништво судбине.

Лист смо штампали на Цетињу. Ја сам остајао на редакцији а он је ишао на прелом. Са нама у редакцији био је Вјенчеслав Чижек, даровити поета и темељан интелектуалац. Био је бунтовничке нарави. Све му је било тијесно. Био је љевићар по опредељењу. Најчешће је заједно са Црном Гором. Чижек је преузeo обавезе коначног срећивања листа. У нашем одсуству и без нашег знања написао је текст у одбрану Биласових идеја. Хтио га је унијети у број, али га радици у штампају у томе омели.

О томе је одмах извјештен „надлежни фактор“. И он је одмах реаговао. Били смо најујерени из редакције. Уз пријетњу да нам се могу десити и горе ствари. Ваљда хапшење. Меније на брузу брзину срочно откјај јосиф Јакуловић и рекао ми да се моја непожељност може ублажити ако напустим Црну Гору. Пашао сам за Приштину где сам једно вријеме, у тамошњем „Јединству“, радио као новинар, а Вујановић се, на једвинај, запослио у Радио Титоград. Чижек је негде нестао у виду ластиног репа. Збила ми је чудно како је он као човјек лијевог увјерења искорачио ка десници. Чујем да је био нека шаржа у усташкој емиграцији, да приликом једног илегалног уласка у земљу, био ухапшен и осуђен на двадесет година робије коју је издржавао у Зеници.

Вујановић је у граду на Рибници доживљавао разне драме. И друштвених и породичних типа. То га је разарао, да је почeo одмах послје раног пензионисања, да тражи неуропсихијатријску помоћ. О

И збила његова распољења распињала је нека пакленичка сила. Није му дала примира. Ни воље да се бори. Осјетивши крај свога животног пута, поша

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ГРАД ТЕАТАР

ВИШЕ И МАЊЕ ОД ЖИВОТА

НОВИ НАЧИН ОТВАРАЊА

Дванаеста по реду, тренутно у пуном јеку, будванска љетна педесетодневна културна манифестија Град театар, на самом отварању 1. јула - "Етно циркусом" је најавила оправданост мотоа "Свијет је позориште смијешно".

Група "Торпедо" из Београда успјела је да, ускоро савршеној цјелини, обједини представу „Етно циркус“ уз учешће 25 чланова ансамбла, живу музику, изузетан женски вокал, маштовите маске, реквизите, свијетла, мреже посуге лишићем, костиме, плес и зидине које су омогућиле да се испољи креативност на платоу Трга сликара. Пажњу је, ипак, највише привукла музика која је пратила, по народним обичајима, забивања на сцену - сје-

ПОУКЕ ДЈЕТИЊСТВА

Бивши управник Крушевачког позоришта и Атељеа 212, а сада Народног позоришта у Београду Небојша Брадић у улози редитеља представе „Оливер Твист“ позоришта „Бошко Буха“ из Београда, имао је жељу да нас на самом почетку Фестивала, 3. јула, врати у дјетињство. Ансамбл од 17 глумца који су играли више од 40 улога у представи дјела написа-

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ИЗМЕЂУ КОПНА И МОРА

У оквиру музичког дијела програма под овим називом, селектора Ане Котевске, први се представио гост из Шпаније Ђорди Вилаприњо, који је завршио Конзерваторијум у Барселони на коме и данас предаје. У избору за гостовање нашла су се дјела Мануела де Фаље, Енрике Гранадос и Исаака Албениса.

Двije вечери касније уз клавирску пратњу Ђорђа Вилаприње представила се и Марија Анђелс Сивит (међосопран) који у Будви гостују захваљујући организацији „Медитеранска музика“ чији је утиснути члан. Спонзори

ри су Министарство културе Шпаније и Луфтаханз. У препуној цркви Санта Марија извели су дванаест народних пјесама које је сакупио и обрадио Федерико Гарсија Лорка и тако је обиљежена стогодишњица рођења великог писца који је иначе свирао клавир и гитару, а опробао се и као композитор. Велики дио концерта био је посвећен Мануелу де Фаље, Лоркином учитељу музике.

Марија Анђелс Сивит, инспирирана дјелима за глас и клавир Мануела де Фаље, недавно је снимила и ЦД.

КАМЕНИ ПРЕСТО
ПЈЕСНИКА

Овогодишњи Трг пјесника почeo је у знаку три добитника награде „Стефан Митров Љубиша“ - Јубомира Симовића, Милорада Павића и Матије Бећковића. Прошлогодишњем добитнику Љубишине награде је припала част да ове године бејседом отвори Трг пјесника 2. јула, а следеће вечери наступио је Милорад Павић, први добитник награде „Стефан М. Љубиша“, читајући своје „Медитеранске приче“. Вечери Матије Бећковића су, по традицији, дошаји који дају посебно обиљежје и Тргу пјесника и будванској културном јејству. Тако је било и овог 3. јула када је пјесник своју сутрст с поштоваоцима почeo „Вером Павладољском“, својом првом пјесмом коју је написао као матурант ваљевске гимназије пре 40 година. Од када постоји Трг пјесника, образложио је Матија Бећковић, ја сам овдје био са Вером Павладољском. Сада сам први пут без ње и зато сам почeo са том пјесмом.

Први пут на тргу пјесника у Будви појавио се академик и књижевник Драгослав Михајловић читајући одломке из „Чизмаша“ и „Златвора“. То је, иначе, и његов први долазак на море послиje 50 година. Тада је био на Голом отоку и, како је рекао, више није имао жељу да га види очима.

Програм овогодишњег Трга пјесника је веома разноврstan. Поред представљања и ауторских вечери националних и иностраних стваралаца, на каменом престолу пјесника и поштовалаца њихове ријечи у Старом граду овог јета представљају се и више издавача, организоваће се више скupova о модерној књижевности, више предавања о граду као матрици културе од класичне Грчке до данас... Програм који је, по ријечима уредника Радомира Уљаревића, сачијен с намјером да Трг пјесника и убудуће представља и остварује један нови, и за наше вријеме неочекиван комуникациони облик модерне књижевности.

Пјесници, тако, овог јета нијесу једини домаћини на свом тргу, па су у првих десет дана Трга пјесника овдје наступили Илија Лакушић, канадски пјесник Едвард Дикинсон Блајет, један од најзначајнијих савремених српских пјесника Борислав Радовић, Иван Негришорац, Сретен Угричић, Ненад Гручић, Мома Димић и Слађана Јовић. До

БЕСЈЕДЕ
ПРЕПОЗНАТЉИВА
СУДБИНА

Прошле године, 20. августа, када сам почаствован додељивањем награде која носи име Стефана Митрова Љубиша, у беседи коју сам одржао овде, на тераси између будванских цркава, изразио сам чуђење и жаљење што ми своје класике, а међу њима и самог Стефана Митрова Љубишу, више не читамо. Да их читамо, више бисмо знали о себи и својој судбини а, знајући више, грешили бисмо мање. Међутим, како ми наше класике одавно не читамо, знамо мало, и знамо све мање, тако да у свом све више незнању грешимо све више, понављајући, и поново скупо плаћајући, и оне старе грешке које смо већ толико пута скупо и прескупо плаћали.

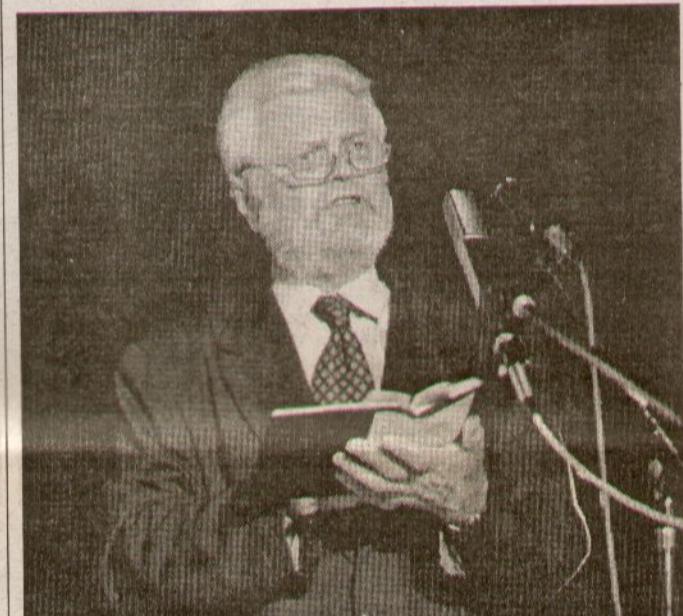
Један амерички песник,

оницу, написао у аманет:

Зло је војна свагда и свакако,

и да смо тај његов аманет прочитали и разумели, не бисмо тако одако загајили у непотребне ратове, из којих смо изашли онако како се из њих једино и могли изаћи: поражени, понижени и осрамоњени. Да смо читали, као што нисмо, и да смо упамтили, као што нисмо, Сарајлијин стих:

Друг у нама, ми у другу живи, не бисмо оволовик трпели, губили и страдали са оволовике наше неслоге, због које смо већ досад изгубили много, а због које ћемо сутра можда изгубити све! Ако бисмо данас прочитали онај драматични Сарајлијин опис велике бежаније народа после пропастне устанака 1813., могли бисмо у њему препо-

Лубомир Симовић на ћртпју пјесника

МУЗИЧКИ ДОГАЂАЈ

Даринка Матић Маровић, диригент, редовни професор Факултета музичке умјетности, од недавно и ректор Универзитета, диригент хора Београдског универзитета „Обилић“ и академског хора „Collegium musicum“, брињијала је 16. јула на вечери коју је Град театар посветио њеној каријери и животу.

Са њом је разговаро Жарко Митровић, композитор и проф. Музичке академије на Цетињу, осврнувши се на богато стваралаштво и њено музичко поријекло. Умјетница која представља институцију и ван ју-

Бранка ПОПОВИЋ

РЕКЛИ СУ:

Адрут Трга пјесника су не само књижевници који ту долазе, него и дивна публика и диван амбијент. Црна Гора је сада на једном добром путу, отворила се према свијету, што значи да је и Трг пјесника отворен према свијету. (Милорад Павић)

Чим су човјек и камен заједно, нека вера се мора родити. Нема ништа тврђе ни чистије, ту су увек заједно, и почетак и крај. Пјесници чује одјек свога гласа, а то је наша најстарија фотокопија. Ко се винуо до камена, стигао је до циља. (Матија Бећковић)

Мислим да је Трг пјесника у овим мрачним временима једна од ретких појава која у нашој општој и големој муци може да нас схрабри. (Никола Милошевић)

(Из билтене Града-театра)

Ерза Паунд, у песми „Cantico del sole“ вајаје се над чињеницом што Американци мало читају класике:

Кад само помислим на шта би Америка личила
Да се класици више раствају,
Сву ноћ да засниме не могу!

Ми бисмо могли парофраziрати ове стихове, и казати:
Кад само помислим на шта би личиле Србија и Црна Гора,

да се више читају Свети Сава, Доментијан и Теодосије, да се више читају Његош, Љубиша и Марко Мљанов,

да се више читају Лаза Ко-
стић, Дучић и Настасијевић,

да се више читају Слободан

Јовановић и Владислав Ђо-
ровић, да се више читају Јово-

ндрејић, Михаило Лалић или Милош Џрдански!

Да не помињемо Таџита, или

Тита Ливија, или Плинија

Млађег, у чијим делима такође можемо препознати на-
шу судбину!

Да више читају Страдија!

Да више читамо класике, своје и туђе, не би нам се десило да нам на

чело стане Домановић Во-
ђа, који нас не може одвести

у другу земљу до у ону која

се зове Стадија!

Да више читамо класике, не бисмо заборавили ону „светост чо-
ештва и чоекољубија“, који

ма би нас могао поучити Његошев

учитељ, Сима Милутиновић

Сарајлија. Да смо прочитали, и да смо упамтили, ону Сарајлијину поруку

из „Сербијанке“:

Свака жртва мања ми се чини

Колико више с' у чоештво шире,

и да смо, следећи ту памет,

све своје снаге и жртве улагају

у чоештво, не бисмо се да-
нас сучавали с оволовиком нечо-

ештва у себи и око себе. Да

смо слушали Симу Милутиновића

Сарајлију, који је, с ма-

тионицом око врата и с ма-

чевим у руци, ратовао и војевао

у српским борбама за ослобо-
ђење, који је дакле знао што

су војевање и рат, и коју нам је, умочивши перо у ту масти-

знати и ону бежанију коју смо на нашим путевима и беспућима видели у августу 1995. године. И на питање, постављено 1813: „С ког је ово да од Бога нађе“, које бисмо могли поставити и ми данас, могли бисмо добити исти одговор који је дао неки одбегунац 1813: „Продани смо, браћо!“

Ове стихове, који говоре о нашим давним страдањима, могли бисмо читати и као верне описе страдања којима смо изложени и данас. Нажалост, ми те стихове нисмо читали. Кад бисмо отворили неку од тих наших старијих и заборављених књига, и кад бисмо прочитали шта у њима пише, као да бисмо прогледали. Али ми се плашимо онога што бисмо могли снаге да отворимо очи и по-гледамо у лице истине.

Ако ништа не желимо да видимо и чујемо, ако ништа не смемо да признајамо, ако ништа не желимо да зnamо, зашто смо се вечерас овде сакупили? Да чујемо нове песнике? А шта ће нам нови песници, ако ни старе нисмо читали? Са чим вечерас треба да одемо са овог Трга пјесника, и ради чега сутра на овај Трг треба поново да дођемо? Његошев учитељ, Сима Милутиновић Сарајлија, није само из романтичарске песничке сјујете поручио својим читаоцима:

Пјеснопјевци прикладајмо слух!
Шта је стари романтичар хтео да каже можда нам је да

објасни морални морални писци, наши савременици, који

је у својој песми поручио:

Браните се! Научите песму!..

У среду овог рата који се најавио, је издаваљење:

(Бесједа са отварања овогогодишњег Трга пјесника у Будви

3. јула 1998.)

Љубомир СИМОВИЋ

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ПОРТРЕТ СЛИКАРА

НЕУКРОТИВИ КИСТ ЈОВАНА ИВАНОВИЋА

Прије тридесет и дviјe године сроцио сам - уз напис Мила Милуноића - кратки текст за каталог изложбе Јована Ивановића у италијанском граду Риминију, где је Јован бити означен као „Леопарди сликарства“.

Отада се разбуктава Ивановићев неукротиви кист и боје сањају себе, а на платни несагоривом.

Отада траје узајамно исијавање, ликовно и књижевно, између Јова и мене, као, уосталом, између мене и других сликара, наших и страних; јер - каже се одавно - гране умјетности потичу из врела Мнемосине, мајке свих музака.

А ево како то чинимо - спонтано и свако у својем свијету.

Ја се жалостим у домаћој биљежници: „Вијем се без лијека између тајне постојања и тајне скончја“.

Ивановић наслика визију са бојама Емпедоклових праелемената: аквамарин - вода, сјетлоплава - ваздух, црвена боја - ватра и смеђа - земља. И ето темељне хармоније свијета и слике. Или запишем како сам сањао чудесан сан: из мора израста творско острво, уз рику пучине и јелењих рогова на грађу.

Ивановић слика маштарске визије прастварања: чудан мезокосмос, са заватеној граници између светова подморја и надморја, између митова хеленских и славјанских. И ето замамне

идеографије на Јовановим платнima.

Или замаштам на хартији о птицама које роне - да би слетјеле на катарке потопљених лађа. Или у игри замишљам дубинску лигњу која прави и једини пут угледа ужасну дубину звјезданог неба. Ивановић, пак, наслика ко-стреш-рибу: сва је од перја-бољи-перја, а преливена бојом цигле и - сва би да полети. Сликар ми и тиме помаже да себе зачикајам питањем - шта слика јесте? Шта је слика у односу на стварно и надреално? И где, ни кришица стварности ни метафизика, већ - сама по себи слика.

Или нехјано пишем нешто о замрлом жалу и баркама које

сањаје и труну на пјеску, док је њихово море жељно пловидбе.

Ивановић - ни за то незнајући - слика сутон у приморском селу: између рамова времена - тамни валери плаве боје, уз њих море бива сумрачно, а куће слијепе. Слијепе су усидрене куће, а слика се буди као прозор и призор и прдор у невиђено. И тако, боје и ријечи воде иконски са-говор, Јована и мене не питајући.

И ево, изложба је сама собом отворена. А ово су моје ријечи признања врсном сликарку Јовану Ивановићу.

Прочитано приликом отварања Ивановићеве изложбе у Будви, Санта Марија, 1. јула 1998.

Чедо ВУКОВИЋ

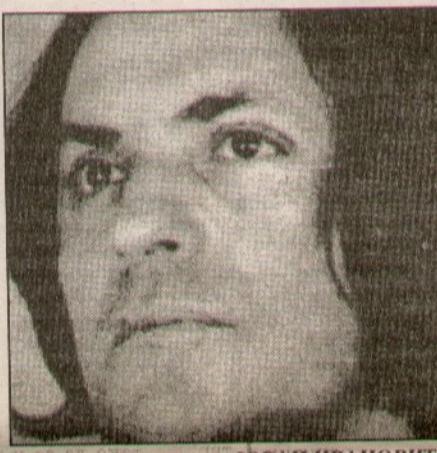
ПРЕОБРАЖЕНА СТВАРНОСТ

ИЗЛОЖБА ЈОВАНА ИВАНОВИЋА У ГАЛЕРИЈИ САНТА МАРИЈА

Избор од петнаест дјела (слика и цртежа) насталих у периоду од 1967. године, представља ретроспективу у малом, која смјештена у невеликом црквеном здању одише сублимираним богатством и снагом колористичких и линеарних сензација пројектних снажним визијом умјетника и његовом иконском зачараошћу мистичним предјелима медитеранског духа и живота. У једва наговијешто нити која, у освите тишине, повезује мистерију непознатог и загонетног што се рађа у додиру мора и копна са увишеним небеским бескрајем, Ивановић смишља своје надреалне представе саткане од илузорних приказа морских и небеских бића (рибе, морски плодови, птице) као један дрхтав, узнемирен микрокосмос испуњен латентним осјећајем разорне страсти и сензуалне поетике; док су склад и нераскидива повезаност човјека са природом, на овим сликама, особене, изворне визије постигнуте кроз „символичне и мистичне импликације“ које пулсирају унутра користичког ткива и вибрантно покренутих асоцијативних форми и апстрактних поља (Фигуре 1985). Наиме, у сфери имагинарног и тајanstvenog где унутрашње представе пробијају љушту реалног, Ивановић налази равнотежу између апстракције и асоцијације, као и ову ионарналну везу која спаја сновијења са реалним облицима који се рефлектују у простору као хармоничан однос боје и линија.

Рани радови из 1967. године, смишљено презентирани на овој изложби, као да дис-

кретно најављују основне одреднице Ивановићевог ликовног језика, који, с једне стране, карактерише жестина и снага згу-

Сљедеће сlike су изложбе Јована Ивановића у галерији Санта Марија.

снутог интензивног колорита („Ратник“), а с друге прозрачност њежних акварелских тонова („Три фигуре“), са формалним елеменнима који фиксирају унутрашњу слику умјетника, кроз снажне призоре и узнеси-мирене ритмове бојених површина и контура задржавају своју композициону разноврсну и конкретност („Плодови мора“, 1977; „Птице и острво“, 1994). Међутим, те-

жњом да разријеши проблем сна и јаве, могућег и немогућег, ово сликарство постепено добија ону ионарналну поту дубоке таје која, отварајући пут ка слободи имагинације, преобразјава стварност медитеранског миљеа у потпуно аутономну реалност где су вријеме и простор заустављени у неухватљивим магичним сферама које повезују икон са вјечношћу („Кроћење чудовиша“, 1976).

Слика „Камен, птице и море“ из 1979. године, смјештена у олтарском простору, доминира поставком. У простору дефинисаним плавим и океан тоновима, који измиче онома рационалном снажним експресивним изразом остварени су синтеза структуре и боје кроз згуснуту форму која интензивним тоналним сазвучјима црвени и океан, љепотом ритуалног, ненаметљиво декоративног и музичког објеног знака, ствара атмосферу у којој су апстрактни и асоцијативни објаци повезани у јединствен свијет сањарске и уздржane страсти. Кроз раскошну визуелност Ивановићевог колористичког сликарства, израженог експресивним гестом, ватрометом боја и игром једне узнеси-мирене арабеске (цртежи), на овој изложби, у каменом амбијенту Санта Марија, оживљене су, још једнапут, тајне Медитерана као средишта у којем космички елементи ватра, вода, ваздух и земља подстичу машту и отварају најскрivenеније путеве људске духовности...

Љиљана ЗЕКОВИЋ

СЛИКА НАСТАЈЕ ПРЕМА ОСЈЕЋАЊУ

• Недавна изложба сликара Јована Ивановића у цркви Санта Марија, у оквиру програма Града театра, повод за наш разговор са истакнутим умјетником

О Ивановићевом раду писали су многи наши и страни ликовни критичари и познаваоци сликарства. Међу њима треба истaćи Олгу Перовић, Цока Маровића, Младену Ломпарда, Драгана Радовановића, Љиљану Зековић, Татјану Пејовић, Ђорђа Кадићића, Миодрага Коларића, Јорђа Будаја Р. Ж. Мулена, Жанин Барно...

• Италијански ликовни критичари су током Ваше изложбе у Риминију, 1966. године, у „Salla della Colone“ у тамошњој штампи дали завидне критике. Тада је Ваше сликарство одликовао не-спутни пессимизам, па су Вас назвали Леопардизам у сликарству. Чудно је, међутим, да сте тада изложили и једну сасвим бијелу слику („Бијели хоризонт“), која је описане као Ваше ремек-дело.

- Да, срећања на ту изложбу су веома пријатна. Италијани су то моје надахнуће медитеранском поетиком и експресионистичким рукописом прихватили као нешто њима близко.

• Након тога услиједила је изложба у Антверпену (Белгија) 1969. године коју је сачињавао циклус фигурације и хоризонта. Нажалост, тада је 14 слика остало у Белгији.

- Морам са задовољством да кажем да сам напоном успио да вратим осам слика, а осталих шест ће стићи ускоро. То је фаза муга сликарства коју ликовна публика слабо познаје, па ће то можда бити повод да ускоро буде презентована.

• Пратећи развој Вашег сликарства до седамдесетих уочљивије је све већа склоност ка експресионизму, динамичности композиције.

- У експресионизму сам нашао себе - свој израз.

• Ја бих долала да је тај експресионизам, немир, уочљив и у Вашем ходу, гестикулацији, чак и у кухињи. Кад навратим до Вас ваша трпеза и уопште амбијент кухиње често одише експресионистичким колоритом (то супруга најбоље зна). Кад „маестро“ спрема - кухиња подсећа на бије са његовог платна.

- Кулинарство је моја велика страст. О њему радо говорим, можда радије него о сликарству. О сликарству нека говоре саме слике.

• Знам и то да од Вас чак и познати будвански кулинари траже рецензије, нпр. за бродет. Међутим, Ви као да сте ту ширкти.

- Једино сам издашан кад је ријеч о љепоти, о лијепим женама, добро храни пријатном писака.

• Ја, као Ваша сарадница, знам да волите пријатну атмосферу и друштво. Где год сте осјетили пријатну атмосферу одмах сте били расположени за један „bell canto“. Више пута из Галерије се у пригодним ситуацијама чулају.

- Треба вољети све што припада искреном човјеку овога поднебља, медитерану, Будванину.

• Можете ли ми рећи које сликарство Вас највише одушевљава?

- Прво све што видим у природи, а од стваралаштва много тога. Наше средњовјековно сли-

карство (фреске), Микеланђело, Шагал, Пикасо, Милуноић.

• Мени се Ваше сликарство чини као лирски експресионизам. У сензibilnoј души која се усклаđa у абијенталној окружењу, осјећа се тежња ка рељефном отиску својих јаких осјећања. Својом асоцијацијом она су везане за морску флору и фауну, ужарено јужно небо. Боју наносите насујуно спонтано без скрип-.

- Спонтаност је одувијек била дио мојег темперамента. Боју наносим без скрипце, вртим, окрећем платно док не одлучим што даље. И тако настаје слика постепено према осјећању.

• Један Ваш пријатељ ми је испричao како сте у зарђалој речама за филм, у Крагујевцу, нашли инспирацију за једну слику.

- Да, то је било давно. Шетајући Крагујевцем прошли smo поједионице које су биле у једном зарђалом металном оквиру.

• Но Вама и лијепа неурбана „пјаца“ дједује као изложба.

- Богата, шарена пјаца код месне издавнице узбуњење. Воће, поље, рибе, школјке, сир, маслине и стици ти типично медитеранских контрасти код мене издавнице су сајам који је чинио снажну визуелну сензацију.

• Ваше интересовање и сад издавнице су дједује као изложбе?

- Као сликар, оснивач и дугогодишњи директор Модерне галерије уживао сам узбуђењем у добрим изложбама, било у матичном кућију који су биле узбуђујуће. Разговор са Јовом Ивановићем је био право задовољство јер, пун духа, једноставан, неуислен, опушта људе око себе тако да ни овај наш разговор није стереотипан.

• Да ли је постојао неки посебан повод за то?

- На први поглед моје сликарство није за сакралне објekte, или ја као рођени Budvanski, пролазећи поред једне од најстаријих цркава, нашао сам дубоку спону између фигурације у мом сликарству и оног што доживљавам у овом простору.

• Слике „Камен, птице, море“ изложили сте први пут.

- Она је стварна у абијенту једне од наших највећих изложби у музејима са Цетињем и из Београда. Поред је заслуга добра амбијента у којем су изложбене слике, а и сама изложба, која је била уједињена са њеним амбијентом пар Vukmanović, одржавао близак пријатељске везе, а свакако треба истаћи њихову јасну израженост у обдиру пројекта. Ова изложба је добијала на занимљивости и када су из њеног фундуса који чини 220 дјела, селективно реализоване изложбе било тематског карактера или у циљу представљања појединачних аутора као што је био случај са изложбом сликара Lazar Bozarević 1995. године.

• Јубилети умјетности наше града, а и шире, радо се сјећају успјешних презентација у Умјетничкој галерији Цетиња попут: „Портрети жена у црногорском сликарству“, „Лјубичајни сликарство VI деценије“, „Аутопортрети“, „Изложба импресиониста“, „Сликарство са краја XIX и прве половине XX века“, „Цвијеће - инспирација сликара“, „Приморски мотиви“.

• Само један од могућих погледа на велику интернационалну породицу сликара. Заједно, они заокружују драматизацију и разноликост колекције, а нама поново враћају ширину и сложеност погледа колекционара и луциднији свијет пријатељства.

• Изложба Народног музеја Црне Горе је изложбу поводом обиљеж

ФЕЉТОН

ТУРИЗАМ У БУДВИ 1918 - 1941.

САОБРАЋАЈ

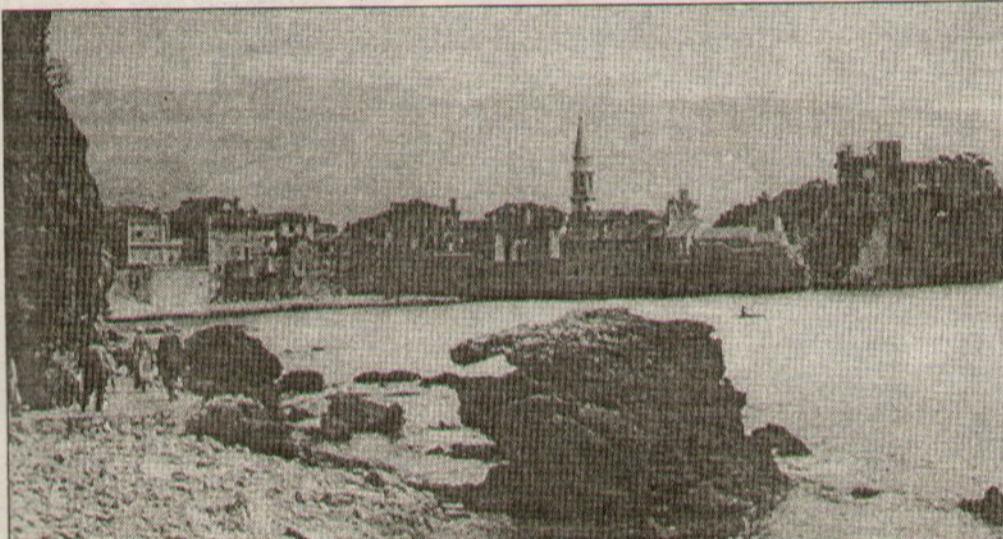
Копнени саобраћај и изградња путева

Пише: Др Мирољуб Лукетић

Велике наде за убрзани развој туризма у овом крају полагане су у изградњи јадранске жељезнице која је према плану требала да изађе на море у Боки Которској, а једним краком да пролази кроз Будву. У поводу вијести да се Јадранска жељезница не гради правцем Београд-Бока, него на Сплит-Шибеник општина Котор се 1926. године обратила општини будванској са позивом да се организују противни зборови. (АБ, ОП, к. 95, бр. 2321) Да се обично рачунало на трасу према

мет странаца у овим крајевима". (АБ, ОП, к. 106.6.270) За довођење воде на плажу Могрен затражено је од Војних власти да додијеле општини 500 метара цијеви од 1 сола. „Пошто је ова општина симромашна и како се њени становници већим дијелом издржавају тиме што страници долазе у Будву на љетовање и купање, то је у интересу општине да страници пружију што већи конфор на плажи... каже се у захтјеву. Војне власти су прослиједиле Бану овај захтјев и он је одобрио додјelu цијеви без

сумовезивања овај град са сусједним општинама. Туризам је дао главни подстицај за развој друмског саобраћаја. А какво је стање било након ослобођења види се из одговора на депешу Поглаварства Котор број 1367, која је Општина Будва послала 13. фебруара 1920. године и у којем се јавља:... да у Општини нема никаквих аутомобила, ни бицикала, нити употребљавају никаквих возила". (АБ, ОП, к. 20) При аутомобилу у Будви, вјероватно је набавио Васко Новаковић 1922. године јер му је

Новоизграђени ћут за плажу Могрен

Боку свједочи и податак да су у 1929. године у будванском пољу вршene радње на утврђивању трасе за жељезницу. Тако су приликом трасирања пруге сељацима нанесене штете на њивама и насадима које су евидентиране и исплаћене. (АБ, ОП, к. 85/29.) Предсједник општине у једном изјештају истиче, поред осталог да би жељезница повећала извоз из овога краја за 500%. (АБ, ОП, к. 92/25, бр. 1153) Питање изградње Јадранске жељезнице било је актуелно све до почетка другог свјетског рата и имало је политичке импликације у међународним односима. У претресу будета Зетске бановине за 1941. годину говорио је бан Крстић и наговијесто почетак радова на жељезничкој траси Никшић-Бока Которска и на краку који из Никшића води према Подгорици. Рат је спријечио остваривање овога плана. (З.Г. бр. 872, 1.3.1941)

На плану уређења локалних путева који су директно везани за туризам треба навести изградњу пута Будва-плажа Могрен. Постојао је стари пут који је био руиниран и није био за употребу. Општина и Друштво за пољешавање мјеста обратили су се 13. јула 1927. године Команди мјеста у Будви са молбом да свој батаљон за поправку пута до купалишта Могрен „које служи за војску и грађанство, јер како се сазнаје и радије је било војно купалиште“ - наводи се у писму. Команда мјеста је удовљила молби или до поправке није дошло јер је избио спор око власништва земљишта. Иво Рађеновић је на дно купалишта, које је било његово власништво, забранио купање и тражио да му се плаќа такса 1 до 2 динара. Општина је сматрала да је то државна имовина и подијела је жалбу. (АБ, ОП, к. 97/27, б. 1657) Потиске регулисање овог питања Општина је 16. априла 1930. године формирала режијски одбор на чеду са Петром Лукетићем који је добио задужење да ради на обезбеђењу средствава и руководи градњом. Тражена су средства од Бановине и за те сврхе одобрено је 1930. године 13.000 динара, што nije било довољно за завршетак радова. У захтјеву за додјелу средстава се наводи... да би довршењем тог малог комада пута од непуних 300 метара граду Будви и околном народу омогућио један најважнији извор благостиља, јер би се тиме развио туризам и про-

нкада. (АБ, ОП, к. 105/30.6.5323) Одобреним средствима није се могao коначno завршио пут до плаже Могрен, па је друштво „Могрен“ упутило 1933. године молбу у Банској управи на Цетиње ради помоћи за завршетак овог пута тражеји нових 20.000 динара. Од стране Друштва опуномоћен је био Иво Рађеновић да иде на Цетиње и тражи средства за довршење пута, јер друштво „Могрен“ и Општина за то нијесу имали средстава. (АБ, ОП, к. 115/33) Пут је коначно био завршен и прилаз овој највећој градској плажи био осигуран. Требало је након овога присуствити изградњи пута од пристаништа према Словенској плажи, која је доласком већ броја туриста постала омиљено купалиште, нарочито за госте из Чехословачке. Чеси су јој дали име Словенске плаже и тај се назив у архивском документима и штампама почиње употребљавати од 1935. године. До тада употребљавао се назив „плажа под поље“. Та плажа је у предратним годинама била богата пијеском и ту су је купали први нудисти (Н. Чувковић: Из старе Будве, 1966, стр. 5-9). Друштво „Могрен“ је тим поводом упутило Бану Зетске бановине божидару Крстићу 1934. године молбу да одобри 50.000 динара за изградњу пута до Словенске плаже, наводећи да ће радове извести у својој редакцији. Банска управа је направила елаборат о овај пут дужине 469 метара са предрачунском вредношћу 118.249 динара и актом број 2645 од 4. фебруара 1937. године обавијестила о томе Општину Будву. Пут је почeo да се ради, али није био завршен. Тражена средстава у износу од 50.000 динара за завршетак радова на путу до Словенске плаже Бан Зетске бановине је одобрено на интервенцији Друштва из Београда, које је било заинтересовано да му се ова плажа уступи и да је она потпуно уреди. Морски таласи у зимским мјесецима наносили су штету путу до плаже Могрен те се пред почетак сезоне редовно морао прављати. Средства за ове сврхе додjeljivana су у виду дотација, а касније, са порастом прихода од боравишне таксе, из тих извора. Направљена је и веза између прве и друге плаже уз помоћ војске којој је ово и било потребно. Архива Управитељства општине Будва садржи податке и о успостављању редовних аутобuskih линija које

(Наставиће се)

ТРАГОМ ДОКУМЕНТА ПРОШЛОСТИ

ПИШЕ: Марко Ђ. Ивановић

ПРВИ РАТНИ ДАНИ У БУДВИ И ПОТАПАЊЕ АУСТРОУГАРСКЕ КРСТАРИЦЕ „ЗЕНТА“ 1914. ГОДИНЕ

IX, Хвар, 1968.).

Будући да је настало неочекивано напуштање војске из јужних крајева Бококоторског среза, овај простор је кратко био „ничија земља“ и црногорска војска је почела да у њега улази опрезно и без борбе. Оружје је прихватило и домаће становништво. Хроничар Микула биљежи да је већ 4. августа (2 дана пре објаве рата) Будва остала без власти. Општински начелник Стефан Срзентић је сазвао грађана и именованы су одбори за поједине службе, младићи су преузели градску стражу, а на тврђави је по-дигнута бијела застава. Својевремено одузето оружје враћено је Манима, Поборима и Брайћима. У четвртак (6. августа) пријатељи су Црногорци дошли до општине у Будви, а у суботу (9. августа) 9 црногорца је припучало на по-враћене аустроугарске војнике и коње (ранења су 2 коња), који су се одмах повратили за Котор преко Могрена (не државном цестом преко Топлица). У понедељак (10. августа) 4 Црногорца су дошли у кафанду Новаковића (код градских копнених врата), попили пиће и напустили град. У срядану (12. августа) црногорска војска је ушла у Будву око 9 сати, заузела градска врата и државне

низви своје флоте држала је у Пули, а у Боки Которској су били: 2 бојна брода, 4 мале крстарице, 2 разараца и 14 торпиљарки (5 великих и 9 мањих). Овај флота имала је ратне задатке: одбрану Боке од напада са мора, евакуацију војске, службеника и цивила из напуштенih јужних крајева, потпомагање тврђавској артиљерији за напад на Босне према Сарајеву. Њене снаге према аустро-угарској граници, на правцу Ловћен-Сутоморе, имале су задатак да спријече могући прород аустро-угарске војске из Боке Которске према Цетињу и угрожавала је Отранска врата за улаз савезничких бродова у Јадран.

Бока Которска је била јака оперативна база аустро-угарске морнарице и спадала је међу веће приморске тврђаве на Јадрану. Главна поморска аустро-угарска база била је Пула, која се развијала у главну њену ратну луку послиje губитка Венеције. Да би очувала превласт над Јадраном у односу на Италијом, основала је и моранирчку базу у Шибенику, а почетком овог вијека почела је јаче да обнавља утврђења Боке као главног стратегијског упоришта Јужног Јадрана. У рату, Бока Которска је имала око 3500 људи у стаљне тврђавске посаде, 218 тврђавских топова калибра 37-305 милиметара, 99 митраљеза, 46 рефлектора и 9 топовских цијеви. Располагала је тромјесечним резервама свих потреба за 36 000 људи и 6700 коња (Војна енциклопедија I, II издање, ст. 676). Аустро-Угарска флота на почетку рата имала је 15 борбних брода, 2 окlopљене крстарице, 4 мале крстарице, 4 разараца и 6 подморница. Главни

Павле Микула, хроничар Будве, наводи: 3. августа 1914. у Будви је стигао крсташ „Зента“

и задатком да повуче војску, службенике и неке приватнике; у сrijеду (5. августа) отпutovalo је из Будве 30 породица бродом „Албанија“ („Albanien“), 6. августа бродом „Пожун“ (Poszun“) отпutovalo је 20 породица; укупно тих дана град Будва је напустило 340 људи (Павле Микула, Хронологија из 1914. године - Прилоги повијести отока Хвара, 1914).

(Наставиће се)

Павле Микула, хроничар Будве, наводи: 3. августа 1914. у Будви је дошао бригадир црногорске војске, Нико Пејановић, и преузео је управу, а Стеван Срзентић остао је и даље предсједник по црногорском закону (умјесто дотадашњег назива: начелник).

А већ сlijedećeg dana (13. avgusta)

у Будви је дошао бригадир црногорске војске, Нико Пејановић,

и преузео је управу, а Стеван

Срзентић остао је и даље

предсједник по црногорском закону (умјесто дотадашњег назива:

начелник).

Повеља пресветог сверуског синода о рукоположењу митрофана бана за црногорског митрополита 1885. године у Петрограду

БОЖКОМ МИЛОШКУ

ПРЕСВЕТИ ВЛАСТВЕНИ СВЕРУСКИ СИНOD

Велики Православници, Господ Бог и Спаситељ свијета, Исус Христос, који је у својој Цркви установио Апостоле, Прорoke и учитеље, својим спасоносним промислом уреди да постоји и паства града Цетиња, којега Бог чува, и међу њу да Архијандрит Митрофан од пресветог Влаственог Сверуског синода буде постављен за Епископа, по обреду свете Апостолске источне Цркве, који је сагласан свеостварујем и свесветодом Духу, године од оваплоћења Бога Ријечи 1885, мјесеца априла, на шестог, у граду светога Петра у Стоном Саборном храму Преодобног Исаакија Далматског, просвештим: чланом Синода Исидором, Митрополитом Велико-Новгородским, Санктпетербургским, Финским, Савом, Архиепископом Тверским и Кашињским и Епископима Паладијем Тамбовским и Шацким, Арсенијем Ладошким, првим викарем санктпетербуршке епархије и Срђем Виборгским, другим викарем исте епархије, - рукоположен на Епископа оног Богоспасавог града Цетиња, да би се старао о повјереној му пастви сагласно јеванђеоским учењу Извршиље нашега спасења Господа Исуса Христа, поукама светих Апостола и правилима светих Сabora. Тебе, пак, Епископске, запада да пазиш на себе и на цијело стадо којем те Дух Свети постави за Епископа да пасеш Цркву Господа и Бога коју је он у својем часном крвљу стекао, и да као Божји градитељ будеш примјер својим паствима ријечу, живљењем, љубављу, духом, вјером, трезвеношћу, да свакога поучиш, да будеш тих, незлобив, кротак и кад кажња-

да сваке године, а најмање једном у три године, обићеш паствују, да познајеш њено становиšte, да где фали надопуниш, порочно исправиш, а неупућене и оне који су се смели напутиш; и да све благоуредиш сагласно ријечи Божјој, правилима светих Отаца и предању Цркве. Да би што боље успио у овом послу, посебно настоји да они који треба да приме свештенички чин буду поучавани и припремани за ову дужност не само у науку, него и у врлини, да Црква имадине људе достојне овог великог звања те да јој произведени у чин презвитера буду у напредак, а не на штету. У нејасним случајевима дужан си да молиш Пресвети Сверуски Синод за подуку и савјет; да би ти повјерена ти пастајска дужност била што јасније пред очима, уз ову Повељу уручујеши ти се и заклетву коју си пријемао са Богом и Црквом изрекао при твојем посвећењу.

Као јавно свједочанство да си рукоположен и благословен и на овај степен духовне власти даје

ти се ова Повеља, коју смо својом руком потписали и печатом

Пресветог Сверуског Синода потврдили у Царском граду светога Петра, љета од постanka свијета 7393, од оваплоћења Бога Ријечи 1885, мјесеца априла, да

да се ова Повеља ти се и заклетву коју си пријемао са Богом и Црквом изрекао при твојем посвећењу.

Сlijedeće potpisni:

Смјерни Исидор Митрополит Новгородски и С. Петербуршки

Смјерни Јо

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ПОЉОПРИВРЕДА

ПИШЕ:
Јован М. Медиговић, дипл. инг.

АКТИНИДИЈА - ВОЋКА БУДУЋНОСТИ

Актинидија је егзотична врста која спада у групу јагодастих воћака, али због гајења у топлијим крајевима нашла се међу суптропским воћкама. Назив ове културе потиче од рода „актинидија“. У САД-у се зове киви, код нас кинеска рибизла итд. Последњих педесет година се нагло шири. Њено поријекло је Кина где се зове „Јанг-Тао“. Данас се као нова култура гаји на Новом Зеланду, Калифорнији, Италији, Француској, Шпанији, Грчкој. Налази се на сјеверној и јужној хемисфери. У нас је почела да се гаји прије двадесетак година на окућницама, па је из године у годину воћари аматери све више шире и подигнуте су мање плантаже.

Због мало знања о овој култури, ненавикнутост потрошача на укус актинидије и увоза плодова, није се брже ширила. Понешто у нас постоје услови за њено гајење и има интереса код производија и потребе на тржишту жељимо да читаоце укратко упознајмо са овом културом.

Плод актинидије је изузетног квалитета, освјежавајућег (никад преслатког) укуса, и налази се у групи деликатесног воћа. Велика хранчиња вриједност и широка употреба плодова јој дају место воћа будућности.

Плодови актинидије немају остаташак пестицида (јер је практично не нападају болести и штеточине), што потрошачи посебно

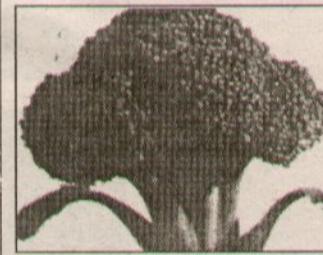
Актинидија - киви

тамина...

За успјешно гајење захтеваје топле, јужне положаје, са доста сјевестости, заштићен од јаких вјетрова. Погодно су штетни вјетрови који дувају са мора и носе слане честице. У току зиме може да издржи ниску температуру и до -15°C, па и нижу, уколико је ушла у зиму добро припремљена. Кад крену скови почетком марта трипли оштећења и при -2 до -3°C ако хладноћа дуже потраје. Врло је осјетљива на јесење мразеве када долази до измрзавања лишћа и младара те цијела биљка остаје неприпремљена па може настрадати и на -10°C у току зиме. При лjetњим жегама засад би требао штитити мрежама да се повећа релативна влажност ваздуха и да не дође до охладе на плодовима. Заливањем се спречава увенуће, повећава прираст младара и крупноћа плодова. Влага у земљишту се чува и чешћом плитком површинском обрадом.

Земљиште за актинидију треба да је плодно, растресито и пропустиљиво са pH 6,5-7,5. Већи садржај крече у земљишту изазва хлорозу (жутило) лишћа. За добар успјех у производњи воћкама цијelog живота треба обезбедити доволно хране ћубрењем органским и минералним бубривима у току мirovanja и prehranom u toku vegetacije.

Актинидија почиње да рађа 3-4 године послије садње и уз пуну агротехнику и обезбеђење опрашивача у доба цвјетања редовно и обилно рађа, постижући принос 25-30 t/h. Може да се рентабилно експлоатише најмање 30 година.

Прокел

ПРОКЕЉ ШТИТИ ОД ТУМОРА

Амерички научници су открили да се у цвјетићима прокела (броколи) у великој количини налази недавно откријен хемијски агенс који је у стању да спречи стварање малних ћелија.

Истраживања која су урађена на универзитету „Џон Хопкинс“ у Балтимору открила су да прокел садржи знатну количину „сулфорафана“, супстанце која подстиче организам да производи једну врсту ензима способног да спријечи појаву тумора.

МЕДИТЕРАНСКИ КУВАР

ЈАСТОГ

године око 3 цм. Предњи окlop му је са горње стране бодљикаст, док је подужи задњи дио покрiven покретним окlopом који се састоји од шест попречних режњева. Тијело се завршава репом који се лепе-
застошиши.

Од предјела главе полази пар дугих пипака који су дужи од тијела. Јастог има пет пари ногу које на крају имају јаке канџе за хватање плијена. Мријести се цијеле зиме.

Најлази се дуж читаве јадранске обале, на хриди-настим и стјеновитим предјелима.

Може да зађе до 160 м. дубине, мада је најчешћи на дубини од 30 до 60 м. Лови се током читаве године и то повољније ноћи, него дану. Месо му је посебно цијењено и важи за велику посластицу.

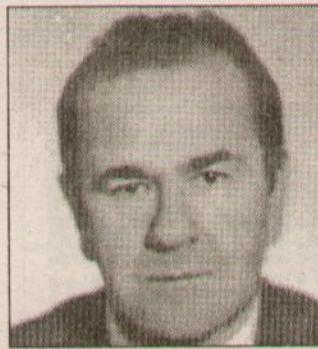
ЈАСТОГ НА САЛАТУ

Јастога ставити да се кува у врелој води још док је жив. Прије кувања му се реп подмота и свеже да на би искочио из лонца. Води у којој се јастог кува додати мало соли и један децилтар винског оста. Рак од киља кува се приближно 1 сат, ако је мањи, онда само поља сата. затим се извади из воде, мало прохлади и повади месо из тијела, штипаљки и ногу. Крупнији комади се исецкају, па се дода уља, соли, папра и сјецаног петрусица. ПРЕЛИЈЕ СЕ ПРЕЛИЈЕВОМ који се прави на следећи начин:

1. Најлази се дуж читаве јадранске обале, на хриди-настим и стјеновитим предјелима.

2. Може да зађе до 160 м. дубине, мада је најчешћи на дубини од 30 до 60 м. Лови се током читаве године и то повољније ноћи, него дану. Месо му је посебно цијењено и важи за велику посластицу.

МЕДИЦИНА

ПИШЕ:
др Тадија Николић

ОПАСНОСТИ ЉЕТА

сада. То је девиза новокомпонованих богаташа. Доминација та-
ке свјести је очигледна.

Између неприпремљености љето носи низ опасности које могу да угрозе неопрезне. Све оно што се узима преко мјере и за кратко, може бити потенцијално опасно.

Сунце је извор живота, али у свом спектру има веома опасне зраке које на неадаптираној кожи могу да изазову врло тешке опекотине првог, другог, па и трећег степена. Ако већ нема времена да адаптирају, неопходно је ставити заштитне креме са филном, нарочито за дјецу. Свако црвенило са појавом пли-
кова на кожи треба да лијечи љекар, јер локална примјена неких непроверених лијекова може да омогући стварање ожилјка који остају цијел живота.

Топлотна исцрпљеност. Свакодневно најлизамо на дјецу која су се данима купала и сунчала и добила веома препланулу боју, а у тој фази добију високу температуру и повраћање. Узрок је страховито оптерећење организма, системом топло-хладно, даје једноставно адаптациони механизми попуштају и јавља се главобоља, температура и повраћање. Треба се увијек јавити љекару.

Сунчаницу ријетко видимо, али се карактерише високом температуром, лупањем срца, главобољом, повраћањем. Болесник се одмах мора ставити на хладно место и треба му дати течности и што прије туширањем млаком водом оборити тјелесну температуру.

Топлотни удар је драматична слика која увијек иде са губитком свјести, грчевима, високим крвним притиском. То стање може угрозити живот, па болеснику хитно треба упутити у здравствenu установu, а прије тога умочати у влажне чаршаве, ослободити одјећу и перманентно хладити. У свим ситуацијама за прву помоћ болеснику је увијек потребно давати тачности по могућности комбинацију сланих и слатких раствора, упутити одмах љекару, јер чекање некада може бити фатално.

Море је благотворно за људски организам, пливање је један од најздравијих облика рекреације. Међутим, прљава морска вода ако се прогута, може бити узрок тешких пролива и повраћања. Неки вјерују да ту воду због здравља треба прогутати. Апсолутно погрешно! И када је потпуно чиста морска вода је само

за кожу, а не за органе за варење. Уз нечисто море и неки становници мора могу бити непријатни. Јежеви могу не само да изазову бол него се некада на мјесту убода може развити инфекција. Зато је најбоље бодље стерилино, пажљivo извадити код љекара. Пинџети и самоличење нису ефикасни. Некада и медуза може да буде врло непријатна и да изазове врло бурну алергијску реакцију, нарочито ако се додирне главом или у предјелу ока. Тада треба дати лијек. У другим случајевима та алергија нестаје спонтано за неколико дана.

Алергије на мору су свакодневница, било да су изазване сунцем, морском водом, храниом, или разним козметичким средствима, могу бити јако непријатне. Ако се појаве крупне уртике, нарочито ако се додира копривом треба дати копривом тражити помоћ љекара. Мање црвенило може бити безазлено и некада је доволно ставити неку антихистаминску крему коју готово сви имају код себе.

Неконтролисана исхрана. Високе љетне температуре и неадекватно чување хране стварају предуслов за многобројна тровања која се свакодневно дешавају. Како се хране наши туристи право је чудо да се не дешавају и многе горе епидемије. Свакодневно најлизамо на дјецу која су се данима купала и сунчала и добила веома препланулу боју, а у тој фази добију високу температуру и повраћање. Узрок је страховито оптерећење организма, системом топло-хладно, даје једноставно адаптациони механизми попуштају и јавља се главобоља, температура и повраћање. Треба се увијек јавити љекару.

Саобраћај сваке године на подручју града односи нове жртве и до сада их је било премного. Умор возача, непажња пешака и чудан режим саобраћаја који може наступити тек другог или трећег дана, указује на тровање и увијек захтјева хитну интервенцију, давање инфузија, спречавање шока и одговарајуће дјете или антибиотика. Чувајте се уличне хране, поготово ако није свеже термички обрађена.

Саобраћај сваке године на подручју града односи нове жртве и до сада их је било премнogo.

Умор возача, непажња пешака и чудан режим саобраћаја који може наступити тек другог или трећег дана, указује на тровање и увијек захтјева хитну интервенцију, давање инфузија, спречавање шока и одговарајуће дјете или антибиотика. Чувајте се уличне хране, поготово ако није свеже термички обрађена.

Опасности љета су и несносна заглушујућа музика и необуздана ваздушна скутера, па и морски таласи ако им се без искуства препустимо. Не заборавите, ипак да сунце и море врло благоврено дјелују на људски организам и треба им конзумирати у умјереној количини уз постепену адаптацију, избегавајући замке које су увијек присутне, али у мало пажње можете их избеги.

Опасности љета су и несносна заглушујућа музика и необуздана ваздушна скутера, па и морски таласи ако им се без искуства препустимо. Не заборавите, ипак да сунце и море врло благоврено дјелују на људски организам и треба им конзумирати у умјереној количини уз постепену адаптацију, избегавајући замке које су увијек присутне, али у мало пажње можете их избеги.

ПРЖЕНА МОРСКА КОПРИВА

Набрану коприву добро испрати, да би се од ње одстранили остатци ситног пижеска. Оставити је да се пропри суши, па овлаш посолити. Уваљати је у кукурузно брашно помијешано са ожичицом „вегете“. Овако припремљену коприву пружити на врелој уљу (помијешати билоно и маслининов уље). Служити док је топло.

БИЈЕЛО ЗЕЉЕ НА ДАЛМАТИНСКИ НАЧИН

Зеље ставити да се кува у посљену врелу воду. На поља кувања додати 4-5 средње велике, очишћене и

пререзане кртоле. Кад је зеље са кртолом скувано, проприједити и додати папра, „вегете“, кап оста и мало билоно и мало маслининов уља. Све промијешати и служити.

Десерт

ПАШТРОВАЧКА СИРНИЦА

Потребно:
1/2 кг. младог, несланог сира
8 јаја (посебно се бате жуманца, а посебно бјеланца)
8 ожичица од супе цукра (добро пуних)
8 ожичица од супе гриза (равних)
125 гр. растопљеног путера
2 лимуна (кора и сок)
1 прашак за пециво
мало млијека
Рад:
Прво се добро пируном издроби сир, па се додају жуманца претходно доброумјешана са цукром. Томе се дода гриз у који се стави пециво, растопљени путер, лимун, млијеко и у

задње збаћени бјеланци. У

међувремену се у рерну метне шерпа са мало уља

да се утреје. Онда се припремља смјеса сипа у шерпу и стави да се пече на умјереној температури око 1 сат. Кад је сирница печена, сачека се да

ДП

КЊАЗ МИЛОШ

БУКОВИЧКА БАЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ

ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР У ЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297.

ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТ У БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378.

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

SVE VRSTE
GRAĐEVINSKIH
POSLOVA
STANOVNI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I
ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

Villa **BALKAN**
Stari grad

SVE VRSTE
UGOSTITELJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA

P.R. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

086/52-762, 52-282, 52-280, 52-285

Фах: 086/51-320

СПОРТ

УСПЕШНО ЗАВРШЕН PRO BEACH SOCCER YU MONTENEGRO КУП- БУДВА 98

ЗАСЛУЖЕН ТРИЈУМФ ФРАНЦУЗА

Трећи по реду PRO BEACH SOCCER YU MONTENEGRO CUP-BUDVA 98 који се 18 и 19 јула одржao на стадиону „Свети Тома“ на Бечићкој плажи својом организацијом и квалитетом у потпуности је оправдао сва очекивања организатора и присутне љубитеље спорта, можемо слободно констатовати, у многоме и надмашу претходна два турнира.

Захваљујући овој манифестији, у прилици смо да сазијту на најљепши и најдраматичнији начин прикажемо љепоте наше обале. Многи учесници овога турнира на конференцијама за новинаре јавно су говорили да овакве љепоте још нису спрели.

Поучени досадашњим искуством, технички организатор овога турнира два давања обезбиједио је све неопходне услове за одржавање овога спектакла, тако да је турнир несметано могао да почне и два дана раније.

На овогодишњем PRO BEACH SOCCER YU MONTENEGRO CUP - BUDVA 98, учествовале су репрезентације Француске, Португалије, Шпаније и Југославије. Турнир је отворио новозападни министар спорта у Влади Републике Црне Горе, Славољуб Стијеповић.

Правога дана такмичења, репрезентација Шпаније највише је изненађење и сарадила са фаворизовану репрезентацију Португала резултатом 4:3. Одлука о појединачном утакмици изједначила на 3:3, а тада на стадиону „Свети Тома“ настаје права драма.

У 34. минуту, два минута прије краја утакмице, славни са француског фудбала Дидие Сикс доводи Французу у вођство минут прије краја утакмице, Алвардо постиже изједначујући погодак. Пошто се и послиje првог продужетка резултат

заке, доказали су да су први мајстори и на пијеску, иако су у финалном мечу тек послиje пенала успјели да са владају репрезентацију Шпаније. Већ послиje 10 минута утакмице, репрезентација „галаски пјетлевла“ водила је са 3:0, да би у трећој трећини репрезентација Шпаније изједначила на 3:3, и тада на стадиону „Свети Тома“ настаје права драма.

У 34. минуту, два минута прије краја утакмице, славни са француског фудбала Дидие Сикс доводи Французу у вођство минут прије краја утакмице, Алвардо постиже изједначујући погодак. Пошто се и послиje првог продужетка резултат

заке, доказали су да су први мајстори и на пијеску, иако су у финалном мечу тек послиje пенала успјели да са владају репрезентацију Шпаније. Већ послиje 10 минута утакмице, репрезентација „галаски пјетлевла“ водила је са 3:0, да би у трећој трећини репрезентација Шпаније изједначила на 3:3, и тада на стадиону „Свети Тома“ настаје права драма.

ЈУГОСЛАВИЈА: Радовић, Влаисављевић, Јановић, Радуловић, Батровић, Вујовић, Радмановић, Пржуљ, Недељковић

ПОРТУГАЛ: Оливијера, К.Хавијер, П.Хавијер, Соти,

ПОДАРЧАНИ: Амарел, Жаро Антонио, Херер, ФИНАЛЕ:

ШПАНИЈА-ФРАНЦУСКА 4:5:6 (0:3 ; 1:0 ; 3:1)

Судије: Франческо Клементе (Италија) и Игор Јанковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Алвардо у 13 и 35, Горис у 25 и Амарел у 30.мин. за Шпанију, а Жаро у 6. Трис у 7, и Сикс у 34. мин. за Француслу.

СТРИЈЕЛЦИ: Горис у 2. и Амарел у 3.27. и 34. минута за Шпанију а Херес у 7, Соти у 16, Мађир у 33. минуту за Португал

ШПАНИЈА: Клаудио Силва, Жоаким Алонсо, Енрике Хименес, Горис, Миранда, Амарел, Алвардо Ложес.

ПОРТУГАЛ: Оливијера, К.Хавијер, П.Хавијер, Соти, Нунес, Хернани, Мађир, Мигуел, Жаро Антонио, Херес.

ЈУГОСЛАВИЈА-ФРАНЦУСКА 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија)

И Небојша Рабреновић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Горис у 2. и Амарел у 3.27. и 34. минута за Шпанију а Херес у 7, Соти у 16, Мађир у 33. минуту за Португал

ШПАНИЈА: Клаудио Силва, Жоаким Алонсо, Енрике Хименес, Горис, Миранда, Амарел, Алвардо Ложес.

ПОРТУГАЛ: Оливијера, К.Хавијер, П.Хавијер, Соти, Нунес, Хернани, Мађир, Мигуел, Жаро Антонио, Херес.

ЈУГОСЛАВИЈА-ФРАНЦУСКА 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Другога дана такмичења у турници за треће место, највећи су одјерили екипе Југославије и Португала. Екипа Португала која је прије овога турнира важила и за фаворитку, у овој утакмици је представљала озбиљнијег противника нашој репрезентацији која је ишао са раздаточним подршком преузетог стадиона „Свети Тома“. Да су којим случајем репрезентативци Југославије са оволовиком жара играли у

није мијењао приступило се извођењу пенала. Много сребрни били су фудбалери Француске и сасвим заслужено освојили прво место.

ПРВИ ДАН:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:3 (2:1 ; 0:1 ; 2:1)

СТАДИОН: „Свети Тома“

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија)

И Небојша Рабреновић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Горис у 2. и Амарел у 3.27. и 34. минута за Шпанију а Херес у 7, Соти у 16, Мађир у 33. минуту за Португал

ШПАНИЈА: Клаудио Силва, Жоаким Алонсо, Енрике Хименес, Горис, Миранда, Амарел, Алвардо Ложес.

ПОРТУГАЛ: Оливијера, К.Хавијер, П.Хавијер, Соти, Нунес, Хернани, Мађир, Мигуел, Жаро Антонио, Херес.

ЈУГОСЛАВИЈА-ФРАНЦУСКА 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

СУДИЈА: Клементе Франческо (Италија) и Александар Марковић (Југославија)

СТРИЈЕЛЦИ: Вујовић у 4. и 21 , Влаисављевић у 11, Товел (ауто гол) у 16.мин. за Југославију, а Цирил Ел Коч

Други дан такмичења:

ШПАНИЈА-ПОРТУГАЛ 4:6 (2:3 ; 2:2, 0:1)

ГЛЕДАЛАЦА: око 4.000

</

СПОРТ

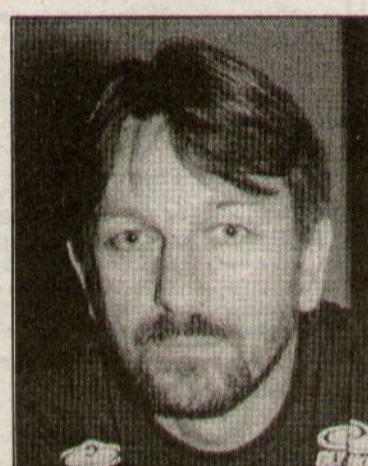
ЗАВРШЕН ПРЕЛАЗНИ РОК У САВЕЗНОЈ ОДБОЈКАШКОЈ ЛИГИ

СТВОРЕН ЈАК ТИМ

• Часлав Перешић највеће појачање, а посљедњег дана прелазног рока потписао Драган Бонић

Да се у одбојкашком клубу Будванске ривијере ради пласански и на дуге стазе најбоље говори управо завршени прелазни рок у Првој савезној одбојкашкој лиги. Управа клуба раскинула је са досадашњом праксом, по којој су у прелазном роковима по правилу довођени стари и испуженчи играчи који су углавном потписивали једногодишње уговоре са Клубом. У овогодишњем прелазном року у Клуб су доведени млади, талентовани и перспективни играчи који су потписали трогодишње уговоре. Прије прелазног рока управа Клуба је са свим играчима који су изборили прволигашки статус, изузев интернационалцема Бојевићем и Петковићем који није оправдао поверије тренера Вуковића, продужила уговор. Потпис на трогодишњи уговор први је ставио омладински репрезентативац Југославије Хамза Затрић. То исто урадио је и његов земљак из Новог Пазара Младен Мајдак. Највеће појачање Будванске ривијере сигурно је Часлав Перешић. Овај врсни средњи блокер, играч подгоричке Будућности потписао је, такође, трогодишњи уговор. Посљедњег дана прелазног рока потпис на једногодишњи уговор ставио је и потенцијални репрезентативац Југославије, одбојкаш Младог радника Драган Бонић.

Обављеним послом најзадовољнији је шеф стручног штаба Веско Вуковић, кога смо замолили да прокоментарише управо завршени прелазни рок: Заиста мислим да је управа Клуба у овом прелазном року испјела да антажује оне играче који су у овом часу неопходни Клубу, како по мјестима на којима играју тако и по свом потенцијалу и могућностима које треба тек да покажу. Међутим, сигурно је да увијек постоји перфекција ка тражењу екипе - остао је други прелазни рок у којем ћемо покушати да доведемо једног вансеријског играча. Зајто крити, обновили смо

ШЕФ СТРУЧНОГ ШТАБА: Веско Вуковић

раније налазе на листи Војводине или „Црвеној Звезди“. Како се „Будванска ривијера“ сналази у тој конкуренцији?

- Та констатација је сасвим на мјесту. Међутим, мој Клуб по први пут посљедњих десет година успио је да помри рапунце Војводине и Црвеној Звезди. Да будем јаснији. Потиси Горана Ђорђевића јединог „правог“ играча који задњих десет година своју каријеру наставио у Војводини (прешао у Партизан), једино се десило прошле и ове године да три играча за које је била заинтересована Војводина своју каријеру настави у Будви. То су Марко Вујовић који је прошле године чак капацисала Војводину, затим Хамза Затрић и Часлав Перешић.

• Рецитте нешто конкретније о новим појачањима „Будванске ривијере“.

Преговоре са Игором Вушуром, једним од најбољих играча Југославије, сада чланом новосадске Војводине. Очекујем да послије завршетка Свјетске лиге и то буде много извесније.

• Чинијенаца је да је на југословенском тржишту све мање квалитетних играча, који се по правилу већ од

довођењем Хамзе Затрића прошле године, направили смо први корак што се тиче довођења младих и талентованих играча. Прошлогодишњом сарадњом задовољни смо ми, као и Хамза и његови родитељи, зато смо на обострано задовољство потписали и нови трогодишњи уговор. Према Хамзи немам никакву дозу сумњи - он мора изразити у врхунског играча. Што се тиче Младена Мајдака мислим да се ради о високо талентованом играчу пред којим је, надам се, блистава каријера. Мајдак ће ове године тренирати са првим тимом, а о његовим играма још је рано говорити. Он мора још пуно и пуно да ради.

• Шта је пресудило да потпишете једногодишњи уговор са Драганом Бонићем?

- Бонић се у потпуности уклапа у наше принципе и концепцију око довођења нових играча. Ради се о младом и изразито талентованом играчу, момку који се налази на ширем списку селектора Гајића. Бонића практиким већ три године. Његова универзалност да може да игра на више позиција у тиму даје нам могућност да са њим правимо разне комбинације око изналажења најбоље поставе. Овогодишње првенство биће веома напорно и неизвјесно, па је такав играч заиста нећећи нашу екипу. Очекујем да Драган Бонић на крају првенства продужи уговор са Будванском ривијером.

• Сvakako, Часлав Перешић је највеће појачање „Будванске ривијере“:

- Сваки клуб који успије да у своје редове, и то на три године, доведе играча као што је то Часлав Перешић, може рећи да је направио прави посао. То је један од ријетких младих играча који иза себе има одиграно омладинско сјеветско и европско првенство. Поред тога Часлав има и прволигашко првенство одиграно у стартној, првој, поста-

ви. Укратко, ради се о правом одбојкашком драгуљу, играчу који ће брзо заклати на врату југословенске репрезентације, а за то у Будви има све услове.

• Чинијенаца је да је на југословенском тржишту све мање квалитетних играча, који се по правилу већ од

довођењем Хамзе Затрића прошле године, направили смо први корак што се тиче довођења младих и талентованих играча. Прошлогодишњом сарадњом задовољни смо ми, као и Хамза и његови родитељи, зато смо на обострано задовољство потписали и нови трогодишњи уговор. Према Хамзи немам никакву дозу сумњи - он мора изразити у врхунског играча. Што се тиче Младена Мајдака мислим да се ради о високо талентованом играчу пред којим је, надам се, блистава каријера. Мајдак ће ове године тренирати са првим тимом, а о његовим играма још је рано говорити. Он мора још пуно и пуно да ради.

• Шта је пресудило да потпишете једногодишњи уговор са Драганом Бонићем?

- Бонић се у потпуности уклапа у наше принципе и концепцију око довођења нових играча. Ради се о младом и изразито талентованом играчу, момку који се налази на ширем списку селектора Гајића. Бонића практиким већ три године. Његова универзалност да може да игра на више позиција у тиму даје нам могућност да са њим правимо разне комбинације око изналажења најбоље поставе. Овогодишње првенство биће веома напорно и неизвјесно, па је такав играч заиста нећећи нашу екипу. Очекујем да Драган Бонић на крају првенства продужи уговор са Будванском ривијером.

• Сvakako, Часлав Перешић је највеће појачање „Будванске ривијере“:

- Сваки клуб који успије да у своје редове, и то на три године, доведе играча као што је то Часлав Перешић, може рећи да је направио прави посао. То је један од ријетких младих играча који иза себе има одиграно омладинско сјеветско и европско првенство. Поред тога Часлав има и прволигашко првенство одиграно у стартној, првој, поста-

ви.

• Чинијенаца је да је на југословенском тржишту све мање квалитетних играча, који се по правилу већ од

довођењем Хамзе Затрића прошле године, направили смо први корак што се тиче довођења младих и талентованих играча. Прошлогодишњом сарадњом задовољни смо ми, као и Хамза и његови родитељи, зато смо на обострано задовољство потписали и нови трогодишњи уговор. Према Хамзи немам никакву дозу сумњи - он мора изразити у врхунског играча. Што се тиче Младена Мајдака мислим да се ради о високо талентованом играчу пред којим је, надам се, блистава каријера. Мајдак ће ове године тренирати са првим тимом, а о његовим играма још је рано говорити. Он мора још пуно и пуно да ради.

• Шта је пресудило да потпишете једногодишњи уговор са Драганом Бонићем?

- Бонић се у потпуности уклапа у наше принципе и концепцију око довођења нових играча. Ради се о младом и изразито талентованом играчу, момку који се налази на ширем списку селектора Гајића. Бонића практиким већ три године. Његова универзалност да може да игра на више позиција у тиму даје нам могућност да са њим правимо разне комбинације око изналажења најбоље поставе. Овогодишње првенство биће веома напорно и неизвјесно, па је такав играч заиста нећећи нашу екипу. Очекујем да Драган Бонић на крају првенства продужи уговор са Будванском ривијером.

• Сvakako, Часлав Перешић је највеће појачање „Будванске ривијере“:

- Сваки клуб који успије да у своје редове, и то на три године, доведе играча као што је то Часлав Перешић, може рећи да је направио прави посао. То је један од ријетких младих играча који иза себе има одиграно омладинско сјеветско и европско првенство. Поред тога Часлав има и прволигашко првенство одиграно у стартној, првој, поста-

ви.

• Чинијенаца је да је на југословенском тржишту све мање квалитетних играча, који се по правилу већ од

довођењем Хамзе Затрића прошле године, направили смо први корак што се тиче довођења младих и талентованих играча. Прошлогодишњом сарадњом задовољни смо ми, као и Хамза и његови родитељи, зато смо на обострано задовољство потписали и нови трогодишњи уговор. Према Хамзи немам никакву дозу сумњи - он мора изразити у врхунског играча. Што се тиче Младена Мајдака мислим да се ради о високо талентованом играчу пред којим је, надам се, блистава каријера. Мајдак ће ове године тренирати са првим тимом, а о његовим играма још је рано говорити. Он мора још пуно и пуно да ради.

• Шта је пресудило да потпишете једногодишњи уговор са Драганом Бонићем?

- Бонић се у потпуности уклапа у наше принципе и концепцију око довођења нових играча. Ради се о младом и изразито талентованом играчу, момку који се налази на ширем списку селектора Гајића. Бонића практиким већ три године. Његова универзалност да може да игра на више позиција у тиму даје нам могућност да са њим правимо разне комбинације око изналажења најбоље поставе. Овогодишње првенство биће веома напорно и неизвјесно, па је такав играч заиста нећећи нашу екипу. Очекујем да Драган Бонић на крају првенства продужи уговор са Будванском ривијером.

• Сvakako, Часлав Перешић је највеће појачање „Будванске ривијере“:

- Сваки клуб који успије да у своје редове, и то на три године, доведе играча као што је то Часлав Перешић, може рећи да је направио прави посао. То је један од ријетких младих играча који иза себе има одиграно омладинско сјеветско и европско првенство. Поред тога Часлав има и прволигашко првенство одиграно у стартној, првој, поста-

ви.

• Чинијенаца је да је на југословенском тржишту све мање квалитетних играча, који се по правилу већ од

довођењем Хамзе Затрића прошле године, направили смо први корак што се тиче довођења младих и талентованих играча. Прошлогодишњом сарадњом задовољни смо ми, као и Хамза и његови родитељи, зато смо на обострано задовољство потписали и нови трогодишњи уговор. Према Хамзи немам никакву дозу сумњи - он мора изразити у врхунског играча. Што се тиче Младена Мајдака мислим да се ради о високо талентованом играчу пред којим је, надам се, блистава каријера. Мајдак ће ове године тренирати са првим тимом, а о његовим играма још је рано говорити. Он мора још пуно и пуно да ради.

• Шта је пресудило да потпишете једногодишњи уговор са Драганом Бонићем?

- Бонић се у потпуности уклапа у наше принципе и концепцију око довођења нових играча. Ради се о младом и изразито талентованом играчу, момку који се налази на ширем списку селектора Гајића. Бонића практиким већ три године. Његова универзалност да може да игра на више позиција у тиму даје нам могућност да са њим правимо разне комбинације око изналажења најбоље поставе. Овогодишње првенство биће веома напорно и неизвјесно, па је такав играч заиста нећећи нашу екипу. Очекујем да Драган Бонић на крају првенства продужи уговор са Будванском ривијером.

• Сvakako, Часлав Перешић је највеће појачање „Будванске ривијере“:

- Сваки клуб који успије да у своје редове, и то на три године, доведе играча као што је то Часлав Перешић, може рећи да је направио прави посао. То је један од ријетких младих играча који иза себе има одиграно омладинско сјеветско и европско првенство. Поред тога Часлав има и прволигашко првенство одиграно у стартној, првој, поста-

ви.

КОШАРКА

„МОГРЕН - ХТП МИЛОЧЕР“ ПОЧЕО ПРИПРЕМЕ

СВЕ ПО ПЛАНУ

Послије добро одrađenog посла у прелазном року и двадесето-дневног одлага, кошаркаши „Могрена - ХТП Милочер“ од 12. јула поново су на окупу. Послије радног договора и разговора са члановима Управног одбора Клуба кошаркаши су отпотовани у Подгорицу где су обавили детаљни љекарски преглед. Одмах након обavljenog љекarskog прегleda, изvrшили су и уobičajeno testiranje igrača. Tada su imati kompletan uvid u zdravstveni bilten i trenutnu spremnost mojih košarkaša. Prvi dijel pripreme odrađivamo u Budvi, a zatim odlazimo negdje na planinu, nadam se na Zlatibor, gdje ćemo obaviti visinski dijel priprema-rakao nam je Tihomir Dragović trener košarkaša „Mogren - ХТП Милочер“ i naštao odlažas konfidenčni trenera prof. Gorga Erakovića donekle je poremetio naš rad. Međutim, šta je tu je moramo brzo reagovati i obesjedljiti adekvatnu zamjenu. Mislim da ćemo i